

ကရုဉ်နံဉ်

အတၢ်စံဉ်ယဲၤလၢပျၤ

ကျိဉ်တၢ်ရၢလီၤလံာ်လံာ်တၢ်မၤကရုဉ်
Drum Publication Group

ကရုန်နံအတၢ်စံးယဲၤလၢပျၤ
Karenni Folklore (Karen Version)

Drum Publication Group
P.O Box 66
Kanchanaburi 71000
Thailand

drum@drumpublications.org
www.drumpublications.org

လၢနီၤ, ၂၇၄၈ နံၣ်
November, 2009

ISBN 978-616-7225-07-4

တၢ်တဲခိၣ်တီ

မုၢ်ယုၢ်တၢ်အနံၤန့ၣ်ပှၤပိၣ်မုၢ်တဖၣ်လုၣ်ထံတသ့	၁
ဆိၣ်လုၣ်န့ၣ်ကစၢ်	၄
က့ထိဘိ မ့တမ့ၢ် တခူၣ်တၢ်အမူး	၆
ဖိၣ်ယဲဖိခူဝဲၣ်စူ	၉
ကျိၣ်ခိၣ်စ့	၁၁
ဖိဒီး	၁၃
စၢဝဲ	၁၆
မုၢ်ယါမုၢ်ဖိၣ်ရှူနီၣ်မိၢ်	၁၈
ပှၤန့ၣ်ပှၤယိၤသီးအံး	၂၀
ဝဲၣ်မုၢ်	၂၁
သဝီပွၢ်စိခိၣ်	၂၂
ထိၣ်သဘၣ်အနီၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်	၂၃
ဘၣ်မနုၤကယါ(နံ)မုၢ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်ကွီၤထီၣ်ထးကွီၤကိၣ်လဲၣ်	၂၅
ပှၤကညီအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတဆိဘၣ်တဆိ	၂၈
ပှၤကညီအတၢ်အိၣ်မူခံပတီၢ်တပတီၢ်	၄၁
ပှၤကညီအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤသၢပတီၢ်တပတီၢ်	၄၆
လွံၢ်ပတီၢ်တပတီၢ် (ပှၤကလုၣ်တဖၣ်အပၢ်)	၄၉

တၢ်ကတိၤလၢညါ

မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤပထံၣ်ဘၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အပူၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပှၤတဝၢအတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်, ဒီးဒ်န့ၣ်အသိးလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤဒီးကီၢ်ပယီၤ-ကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်ကီၢ်ဆၢတၢ်လီၢ်ကဝီၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ပှၤတဝၢအတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အါမးလၢကီၢ်ပယီၤကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ကညီဖိလၢပျၢၤတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤ, အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးဒီးတၢ်ဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်တဖၣ်လၢပနၢ်ဟူဘၣ်လၢသ့ၣ်ကုသးပှၤတဖၣ်အအိၣ်အသိး, ကလုာ်န့ၣ်အဂၤလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီးမ့ၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီဖျိလၢပှၤသ့ၣ်ကုသးပှၤလၢပျၢၤတဖၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်မၤနီၣ်မၤယါအလၢအပွဲၤအယိ, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပနၢ်ဟူဘၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်တဲမုၢ်နၢ်အသိးလီၤ. တၢ်ယဲၤပူၤတဖၣ်အံၤကလီၤကံၢ်ဘၣ်ပှၤလၢတၢ်တဲမုၢ်နၢ်ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်ကုသးပှၤလၢပျၢၤတဖၣ်အတၢ်လဲၤဒီဖျိနီၢ်နီၢ်လၢအလဲၤဒီဖျိဘၣ်တ့ၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်တၢ်ရၤလီၤလံာ်လဲၢ်တၢ်မၤကရူၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တိာ်ဟ်လၢကထးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်ယးကီၢ်ပယီၤကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးလုာ်လၢထူသနူတဖၣ်အံၤလၢတၢ်အဲၣ်ဒီးမၤဖျါထီၣ်က့ၤကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးလုာ်လၢထူသနူတဖၣ်လီၤ. တကးဒ်ဘၣ်, မ့ၢ်ဒ်သိးကလုာ်န့ၣ်အဂၤလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤတဖၣ်အပှၤတဝၢကဒဲကဒဲအပူၤကသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်ဘၣ်ဝဲကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးလုာ်လၢထူသနူတဖၣ်ဒီးပှၤတဂၤဒီးတဂၤကသ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ်လၢအနီၢ်ကစၢ်ပှၤတဝၢအပူၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. နံၣ်လၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်အပူၤ, ကျိၣ်တၢ်ရၤလီၤလံာ်လဲၢ်တၢ်မၤကရူၢ်ထးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်တ့ၢ်လံာ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်ယးဒီးကညီကလုာ်န့ၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, လုာ်လၢထူသနူ, ကညီအတၢ်ယဲၤပူၤလၢပျၢၤတဖၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, ဒ်ကျိၣ်တၢ်ရၤလီၤလံာ်လဲၢ်တၢ်မၤကရူၢ်အတၢ်တိာ်အိၣ်ဟ်တ့ၢ်လံာ်ယံာ်လၢကထးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်ဝဲဒၣ်ကလုာ်န့ၣ်အဂၤလၢကီၢ်ပယီၤပူၤတဖၣ်အလုာ်လၢထူသနူ, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, တၢ်ယဲၤပူၤလၢပျၢၤဒီးတၢ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်အသိး, တဘျီအံၤမ့ၢ်လၢတၢ်ခွဲးဂ့ၤယာ်ဘၣ်တုၤအိၣ်ပှၤအယိပရဲၣ်ကျဲၤဒီးထးထီၣ်ဘၣ်လံာ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ပျာကလုာ်တကလုာ်ဒီးတကလုာ်အလုာ်လုာ်ထူသနူဒီးတံဆဲးတံလၢတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တံ
လၢအလီၤယူးယီၣ်ဟံကဲ, အခီပညီဒိၣ်ယီၣ်ဒီးအတက့ၢ်လဲၣ်ဝဲဒိၣ်မးအယီ, တံဂ့ၢ်
တံကျိၤလၢပယုထၢဖျိၣ်န့ၢ်အီၤဒီးပထးထီၣ်ရၤလီၤတဖၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တံလီၤတူၢ်လီၤ
ကံးဒီးတံကမ့ၢ်ကမၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဝဲလီၤ. တံသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ဖးန့ၣ်, ပ
ကဘိဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤအီၤဒီးအလီၤအိၣ်ဝဲအသိးလၢခါဆူညါတံထုးထီၣ်ရၤလီၤအ
ပူၤလီၤ. ခါဆူညါပမုၢ်လၢစ့ၢ်ကိးလၢပကမၤသကိးဘၣ်တံဒီးကရၣ်န့ၣ်ပျာတဝါဖိတ
ဖၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဖိတဘၣ်အံၤကကဲထီၣ်အဂီၢ်ကျိၣ်တံရၤလီၤလံာ်လဲၣ်တံမၤကရၣ်အပျာမၤသကိး
တံတဖၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးဝဲသပျာပျာလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ခီဖျိလၢတံဆဲးကျိးဆဲးကျါကီခဲအဖိခိၣ်
ပတမၤန့ၢ်ဘၣ်ကရၣ်န့ၣ်ပျာတဝါတဖၣ်အတံတိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်ဒ်ပတိာ်ဟံတုၢ်အသိး
ဘၣ်. လၢတံန့ၢ်အယီ, ပယုထၢဖျိၣ်က့ၤပျာကရၣ်န့ၣ်ဖိလုာ်လုာ်ထူသနူဘၣ်ယးတံစံၣ်
ယဲၤတဲယဲၤလၢပျာၤလၢတံဟံကီၤယာ်တနီၤလၢလံာ်ရိးဒီးပူၤတနီၤန့ၣ်ဘၣ်တံ
ကွဲးအီၤလၢပျာကရၣ်န့ၣ်ဖိလၢအအိၣ်လၢကရၣ်န့ၣ်တံလီၤဟံၣ်ကဝီၤတနီၤအပူၤလီၤ.
ပစံးဘျူးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်မးလၢသးအိၣ်မၤစၢၤပျာဒ်သိးလံာ်ဖိတဘၣ်အံၤကကဲထီၣ်
လိာ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ခါဆူညါပမုၢ်လၢစ့ၢ်ကိးလၢပကထုးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်ယးကလုာ်န့ၣ်အဂၤတဖၣ်အတံ
ဆဲးတံလၢဒီးလုာ်လုာ်ထူသနူလၢတံတထုးရၤလီၤဘၣ်ဒံးအီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံက
တံၢ်, ကျိၣ်တံရၤလီၤလံာ်လဲၣ်တံမၤကရၣ်မုၢ်လၢလံာ်တဘၣ်အံၤကကဲဘျူးဝဲလၢ
ပျာလၢအယုသ့ၣ်ညါတံတဖၣ်, လၢတံသိၣ်လိာ်ကိာ်တဖၣ်အပူၤဒီးပျာလၢအဖးဘၣ်လံာ်
တဘၣ်အံၤကိးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်တံရၤလီၤလံာ်လဲၣ်တံမၤကရၣ်ကမံးတံာ်
လၢနီၣ်ဝဲဘၣ်, ၂၀၀၉ နံၣ်

မုၢ်ယူၢ်တၢ်အနံၤန့ၣ် ပှၤပိၢ်မုၢ်တဖၣ်လုၢ်ထံတသ့

ပှၤကယါ(နီ)ကလုာ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအလုၢ်အလၢ်တမံၤလၢဖဲမုၢ်ယူၢ်တၢ်အနံၤန့ၣ်ပှၤပိၢ်မုၢ်တဖၣ်လုၢ်ထံတသ့. ဘၣ်ယးတၢ်အလုၢ်အလၢ်တခါအံၤဟဲကဲထီၣ်အသးဒ်အံၤ-တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢၤန့ၣ်ပှၤကယါ(နီ)ဟံၣ်ဖိယိဖိအိၣ်တဖၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤအမိၢ်န့ၣ်မၤလိာ်တွံၢ်အဖိမုၢ်ဖိဒ်အံၤ, “ဖိမုၢ်စၢ, ခုၣ်တံၢ်ဝါလၢသပၤပူၤန့ၣ်ဟ်လၢသပၤအခံးဒီးခုၣ်တံၢ်ဂီၤန့ၣ်ဟ်အီၤလၢသပၤအခိၣ်ဒီးဖိမံၤယာ်အီၤ...ယကလဲၤတၢ်ချၢတယံာ်ဘၣ်ယကဟဲက့ၤ” လီၤ. အဝဲမၤလိာ်တွံၢ်အဖိမုၢ်ဖိဝံၤလဲၤဆူတၢ်ချၢလီၤ. သန့က့ၤအဖိမုၢ်တခီၣ်န့ၣ်ပၢ်ကမၣ်ဝဲတၢ်လၢအမိၢ်မၤလိာ်တွံၢ်အီၤအယိအဝဲဆိကမိၣ်အမိၢ်မၤလိာ်တွံၢ်အီၤလၢ, “ဟ်နပုၤအမိၢ်ပှၤအဖိခိၣ်တခီၣ်လၢသပၤအခံးဒီးအခိၣ်န့ၣ်ဟ်အီၤလၢသပၤအဖိခိၣ်တကပၤဒီးဖိမံၤယာ်အီၤ” လီၤ. အယိအဝဲမၤသံကွံာ်ဝဲအပုၤဒုခါဖိဝံၤဟ်ဝဲအမိၢ်ပှၤအဖိခိၣ်တကပၤလၢသပၤအခံးဒီးအခိၣ်န့ၣ်ဟ်ဝဲလၢအဖိခိၣ်ဒီးဟၢမံၤယာ်ဝဲလီၤ. ဖဲအမိၢ်ဟဲက့ၤတုၤလၢဟံၣ်န့ၣ်တထံၣ်အဖိခါဖိအယိသံကွံာ်အဖိမုၢ်, ဖဲန့ၣ်

အမိမုၢ်စံးဆၢအီၤ, “ဒုဖိအိၣ်ခူသ့ၣ်လၢသပၤပူၤ” လီၤ. အမိၤလဲၤကွၢ်လီၤလၢသပၤပူၤ အပူၤဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢအမိမုၢ်မၤသံကွၢ်အမိမုၢ်လံာ်တၢ်အသးဟဲဒိၣ်ထီၣ်အမိမုၢ် ဒိၣ်မးဒီးဒိတီၢ်ဝဲအမိမုၢ်ဝံၤနီၤဟးကွၢ်ဝဲလၢဟံၣ်အယိအမိမုၢ်စံၣ်လီၤဟးကွၢ်လၢဟံၣ် ဒီးဟီၣ်ဒီးယၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအမိမုၢ်လဲၤတုၤလၢကျဲမုၢ်အခိၣ်ထိးန့ၣ်တိၣ်နီၣ်လိာ်အသးဒီး အပၢ်လီၤ. ဖဲအပၢ်သံကွၢ်အမိမုၢ်လၢတၢ်မၤအသးတဖၣ်န့ၣ်အမိမုၢ်တဲဘၣ်အီၤလၢအ မိၢ်ဒိတီၢ်အီၤအယိအဝဲဟးထီၣ်ကွၢ်လၢဟံၣ်လီၤ.

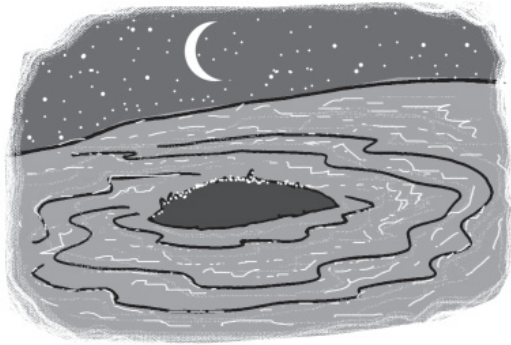
ထဲန့ၣ်တၢ်အိၣ်, အပၢ်ဟဲက့ၤကိးကဒါက့ၤအမိမုၢ်ဆူဟံၣ်လီၤ. ဖဲဟဲက့ၤတုၤအခါအမိၢ် တဲဘၣ်က့ၤအပၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤစီဖုကလုအယိအပၢ်စ့ၢ်ကိးသးဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ် ကလဲၣ်ဒီးဒိဝဲတီၢ်ဝဲအမိမုၢ်ဝံၤနီၤဟးလီၤကွၢ်အီၤလၢဟံၣ်ပူၤကဒီးအယိအမိမုၢ်န့ၣ်စံၣ် လီၤကွၢ်လၢဟံၣ်ဒီးဟးပိာ်ကျဲအခိၣ်တိၤလီၤဖဲကတုၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအမိမုၢ်လဲၤလၢကျဲ န့ၣ်ဘၣ်တိၣ်လိာ်အသးဒီးအဖံလီၤ. အဝဲလီၤအဖံလၢအမိၢ်ပၢ်ဒိတီၢ်အီၤဒီးနီၤဟးလီၤကွၢ် အီၤလၢဟံၣ်အယိအဖံန့ၣ်ဟဲက့ၤကိးက့ၤဝဲအလံၤမုၢ်ဆူဟံၣ်လီၤ. ဖဲဟဲက့ၤတုၤန့ၣ်အ ဖံသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ကဲထီၣ်သးနီၣ်နီၣ်အယိအဖံသန့က့ၤဒိတီၢ်အလံၤမုၢ်ဖိဒီးနီၤဟးထီၣ် ကွၢ်ဝဲလၢဟံၣ်လီၤ.

ပိာ်မုၢ်ဖိအံၤလဲၤပိာ်ထီၣ်ကျဲဒိတဘိတပယုာ်ဃီဒီးလဲၤတုၤလီၤဝဲဒၣ်ဆူပုၢ်ဒိၣ်ယိာ်အပူၤ လီၤ. အမိၢ်အပၢ်ဒီးအဖံတဖၣ်အသးဟဲဒိၣ်ထီၣ်ပိာ်မုၢ်ဖိတဂၤအံၤဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်အယိ ဟးလူၤယုဝဲဒၣ်လၢကဒိတီၢ်ကဒီးဝဲလီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိအမိမုၢ်န့ၣ်ဘၣ်လဲၤဃုာ်ထီၣ် အိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢသ့ၣ်ခံန့ၣ်လီၤ. အမိၢ်အပၢ်ဒီးအဖံတဖၣ်သ့ၣ်ညါချူးဝဲဒၣ်လၢအမိ မုၢ်ဃုာ်ထီၣ်အိၣ်ခူသ့ၣ်လၢသ့ၣ်ခံအယိကူၢ်လီၤကံၢ်ကွၢ်ဝဲသ့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါပိာ်မုၢ်ဖိ တဂၤန့ၣ်ထုကဖၣ်သၣ်ကမဲၤဝဲဒၣ်လၢ သ့ၣ်သုတကၢ်လီၤကွၢ်တဂ့ၤ အယိသ့ၣ်တကၢ် လီၤကွၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်.

တယံာ်တမိၢ်, လိကတၢ်တဘျီဟဲယုာ်စိာ်ကွၢ်ပိာ်မုၢ်ဖိအံၤဒီးလဲၤဟံၣ်ဝဲလၢမုၢ်အဘိအ မုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲမုၢ်အမုၢ်ဃါသံကွၢ်ပိာ်မုၢ်ဖိအံၤလၢတၢ်မၤအသးခဲလၢာ်န့ၣ်ပိာ်မုၢ်ဖိတဂၤ အံၤတဲဘၣ်ဝဲမုၢ်လၢအဝဲတကြးတဘၣ်ဒီးပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတဖၣ်အယိအဝဲတအဲၣ်ဒီးအိၣ်

တပူယဗီဒီဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့တဖန်လည်းကောင်း၊ ဒီဒီမုန့်သံကွပ်ပိတ်မုန့်ဖိလၢမုန့်အကအဉ်
ဒီဒီအိတ်သကိးဒီလၢအဘိမုန့်ဧန့ၣ်လီၤ၊ ဖဲမုန့်သံကွပ်ပိတ်မုန့်ဖိအံၤဒီန့ၣ်ဒီဒီပိတ်မုန့်ဖိဟီၣ်
ပုးဝဲဒ်မုန့်လီၤ၊ ဖဲန့ၣ်မုန့်သံကွပ်အီၤလၢမုန့်အဝဲအဉ်ဒီဒီအိတ်သကိးဒီမုန့်ဧအခါပိတ်မုန့်ဖိ
အံၤအမဲၣ်ပွဲၤဒီတၢ်နံၤကမ့ၢ်လီၤ၊ အယိမုန့်န့ၣ်ပျဲအိတ်ပိတ်မုန့်ဖိတၢ်န့ၣ်ဒီအီၤလီၤ၊ စး
ထီၣ်ဖဲန့ၣ်လံၤလံၤဖဲမုန့်ယုၢ်တၢ်အခါန့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးအ
ပနီၣ်အဂီၢ်ပုၤပိတ်မုန့်တဖန်တလုၣ်ထံၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။

ဆိပ်လွန်ရှင်ကစာ

ဘဝ ယးဆိပ်လွန်ရှင်ကစာနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖိတ်တော်တဲလဲလဲအံလီ။ နမ့်
ကွာလာလွန်ကီဝှံ၊ လာမုန့်တကပလီလီနုနုကထံဘဝကစာတဖျာလီအ
ထီနုကစာအဂုအဂတဖျာလီ။ ကစာအဝဲနုမုဆိပ်လွန်ရှင်ကစာလီ။ ယီအ
ကျိန်နုကိးဝဲလဲလွန်နးဖး၊ အခိပညီလပယီကျိန်နုမုဝဲ “နတ်သမီးတောင်”(က
စာမုယါမု) လီ။ ယုဘိအကျိန်နုကိးဝဲကစာတဖျာနုလီ “ဆိပ်လွန်ရှင်က
စာ” ဒီးအခိပညီလပယီကျိန်နုမုဝဲ “စွန်တောင်ကြီး (လံကစာဒိန်)” နုလီ။
ဖဲထံလုဘာကွံဟိန်ခိန်ဒိဘုအခါကစာအံယျထီလဲထံဖိခိန်နုသီးလံတဘု
အယိဘဝတံကိးအီလဲလံကစာဒိန်နုလီ။ ဆိပ်လွန်ရှင်ကစာအံပိုပိုဒီးဒီးအ
ကစာအိဝဲအသီးတံမုတံဘိသုတဖျာလီအမုမိဟဲထု၊ တကီထုတဖျာဟဲ
ထီဝဲနုလီ။ ပုထံစုကိးကသုခိန်လီဒီးကသုအုတဖျာနုလီ။ ပုယုဘိ
ဖိတ်တော်နုမုလဲထီကစာဝဲနုလဲဟးတံလီခံနီစိတဘုဘဝ၊ အဝဲသုဘဝ
ဟးတံလီခံလဲဝဲပိတဖျာအပူနုလီ။ ဖဲလဲအုဖျာဒီးလဲအိကး ၁၉၄၂ နံနု

ယပဉ်တဖဉ်ဟဲနုလီဆူကရုဏ်နံကိဝဲဉ်သဝီတဖဉ်အပူဒီးမၤအၤမၤနးတၢ်အခါ
ပှၤယုဘီဉ်ဖိတဖဉ်တဲဝဲဉ်လၢအဝဲသ့ဉ်န့ၢ်ဟူဘဉ်ဝဲမိၤအကလုာ်ဟဲသီဉ်ထီဉ်လၢကစၢ်
အံၤအလီၤဒ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်အဝဲသ့ဉ်အသိးန့ဉ်လီၤ. လၢကစၢ်အံၤအဒိခိဉ်န့ဉ်အိဉ်ဒီး
တၢ်လဉ်လီၤဆိတကလုာ်လီၤ. ပှၤယုဘီဉ်ဖိသ့ဉ်တဖဉ်န့ဝဲဉ်လၢတၢ်လဉ်လီၤဆိတ
ကလုာ်အံၤကူစါယါဘျဲဝဲဉ်တၢ်ဆါအကလုာ်ကလုာ်သ့ဝဲဒီးမၤလီၤမၤကွံာ်ဝဲတၢ်ဆါ
တဘျီယီန့ဉ်လီၤ.

ကုထိဘိ မုတမ္ပာ တရုဏ်တၢ်အမူး

လုၢ်လၢတၢ်တဲယဲၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးကုထိဘိ မုတမ္ပာ တရုဏ်တၢ်အမူးသ့ၣ် တဖၣ်ဗွဲတၢ်လၢအလီၤသးစဲဒ်မးလီၤ. တၢ်တဲဒ်, လၢပျၢၤန့ၣ်ပှၤကယါဖိမိၢ်ပၢ်ဖဲ အစၢၤအသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲလၢကစၢ်ဖးထီတဖျၢၣ်အဒိခိၣ်လၢအအိၣ်လၢမူဖျၢၣ်အ ဂၤတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တနံၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲတၢ်အထူၣ်သ့ၣ် တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အခိၣ်အနီၤဒီးမိၢ်ပၢ်ဖဲလၢအစူးကွံာ်လံအသးတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးမၤဝဲ တၢ်လုၢ်ထီၣ်ပၢ်ထီၣ်မူးဝဲတဖၣ်ဒီးဘျီထီၣ်ဘၢထီၣ်သကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်က ပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲတၢ်အထူၣ်တဖၣ်လၢကမၤတၢ်လုၢ်ထီၣ်ပၢ်ထီၣ်မူးဝဲဒ်သိးအံၤတဖၣ် န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဃုထၢလီၤဆီန့ၣ်ဝဲဒ်သ့ၣ်ထူၣ်တကလုာ်လၢအကိးဝဲလၢဖိၣ်ဖဲအ ထူၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကျိန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်တထူၣ်ဒီးပာ်ဝဲဒ်သ့ၣ်အမိၢ်အသိးဒီး, ဘၣ် ကျိကဒီးဝဲလၢခံတထူၣ်ဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဒ်အမ့ၢ်သ့ၣ်အဖါဘိအသိးန့ၣ်လီၤ. လၢခံန့ၣ် မူးအံၤတၢ်ကိးက့ၤအီၤနီၤကယါကျိာ် “ထိဘိတၢ်” န့ၣ်လီၤ. လၢခံတၢ်ကိးက့ၤအီၤလၢ “ကုထိဘိတရုဏ်တၢ် (ကေးထျးဘိုးတံခွန်တိုၣ်)” န့ၣ်လီၤ.

ကရုဏ်နံမိဂ်ဖုလ္လပုဂ္ဂိုလ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဆိးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဖျါၣ်အဂၢၤတဖျါၣ်လၢကစၢၤဖးထီၣ်အခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဆိးဝဲယံၣ်ထီၣ်အနံၣ်တဖၣ်အနံၣ်ဝံၤအဝဲသ့ၣ်ဟဲလီၤဝဲဒၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢတတိၤဘၣ်တတိၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ယုထၢသကိးဝဲတၢ်လီၤတတိၤလၢကအိၣ်ဆိးဝဲန့ၣ်, တၢ်လီၤသီဝဲန့ၣ်လၢဝဲတြီဖးခိၣ်တဘျီကးတံၢ်ယၢ်သးအယိအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သ့ဝဲကျဲအကလုာ်ကလုာ်ကီၢ်ခဲလၢကမၤလီၤပျီၤကွံာ်ဝဲလၢဝဲတြီဖးခိၣ်တဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ. လၢခံမၤဝဲကထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အယိလၢဝဲတြီဖးခိၣ်တဘျီအံၤလီၤပျီၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကညိဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ဟဲခိၣ်လီၤလၢဝဲတြီဖးခိၣ်အံၤဝံၤခိကဲဝဲဒၣ်နီၣ်ဖးခိၣ်တနီၣ်ဒီးဆိလီၤဟဲလီၤအသးဖဲန့ၣ်ဒီးအိၣ်ဆိးသကိးဝဲဒၣ်လၢနီၣ်အံၤအဘးခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်မးအယိပုၤကညိသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲလၢအအိၣ်တၢ်ဝဲလၢညါအခါလၢအမၤသကိးဝဲက့ထီၣ်တၢ်မူထီၣ်တၢ်အယိအဝဲသ့ၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤသကိးဝဲဒၣ်လၢကမၤသကိးဝဲမူးပွဲအံၤဒီးဂဲၤကလံာ်သ့ၣ်ဖဲသးညီဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သတးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဆဲးလီၤသကိးဝဲဒၣ်ထီၣ်တဖၣ်လီၤ.

အခိၣ်ထံးသီသီန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်သ့ၣ်တကလုာ်လၢအမ့ၢ် “သစ်ယာၤ အင်ကြဲး” အထူၣ်တဖၣ်လၢကမၤထီၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ. သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအသိထီၣ်ဒီးဘၣ်အၢတၢ်အယိလၢခံအဝဲသ့ၣ်သ့ဝဲသ့ၣ်ပဟံၣ်လၢကပိာ်ဆၢထၢၣ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ. လၢညါန့ၣ်, ညီန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်သကိးဝဲဖဲမ့ၢ်နီၣ်ဒီးမ့ၢ်လၢအါစုအါဘျီတၢ်တဖၣ်လီၤယံၣ်ကွံာ်အယိဖဲအဝဲသ့ၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်သံခိၣ်မ့ၢ်ယါဒီးမ့ၢ်ယါတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကဘၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်က့ၤဝဲလၢမ့ၢ်ဆါခိၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လုာ်ထီၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲဒၣ်က့ၣ်နး (ပုၤမ့ၢ်ယါ) န့ၣ်ပုၤမ့ၢ်ယါဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢကဘၣ်မၤဝဲဖဲမ့ၢ်ဆါခိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်လံၤလံၤပုၤကရုဏ်နံၣ်ဖိတဖၣ်ဆဲးလီၤသကိးဝဲထီၣ်တၢ်မ့ၢ်ဆါခိၣ်အကတီၢ်ဒီးလူၤအိၣ်တၢ်မံၤလၢဝဲဖဲမ့ၢ်နီၣ်ခါလီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်“တၢ်အဖါ”ဝံၤအလီၤခံပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်ဝဲအဖဲအဖုလၢအအိၣ်လၢမူခိၣ်ဘီမ့ၢ်တဖၣ်, ဒီးဂဲၤကလံာ်သ့ၣ်ဖဲသးညီသကိးဝဲလီၤ.

ဖဲတၢ်စးထီၣ်မၤသီမူးပွဲအံၤအခါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဒုတၢ်အူအပီးအလိတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဒၤ, ပံ, စၢၤစံးတဖၣ်ဒီးဘၣ်. တၢ်ဒုစၢၤစံးအလီၤန့ၣ်ဒဲဝဲအစု, ဒၤ (မ့) မိၤအလီၤဒဲသကိးဝဲအသးနီၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအဝဲသ့ၣ်မၤဒဲဝဲတံၤတုၤအကလုာ်ဒီးဘီထီၣ်ဝဲ

တၢ်ဒုဃှ် (ဓမ္မ) လၢတၢ်အူအီၤလၢကီၢ်ပူၤ, မၤဒီးဝဲစိၤကပူၤတပျၢၣ်အဒိးဆ့အကလုာ်
ဒီးတၢ်ထီၣ်ဝဲဒီးဘီး (ဝါးလက်ခုပ်) ဒီးမၤဒိဝဲလုပူၤသီၣ်ကအိအကလုာ်ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်
ဝဲဒၤလီၤ. လၢခံအဝဲသ့ၣ်စိးပျၢဝဲသ့ၣ်အမိၢ်ပှၢ်ဒီးမၤကဲထီၣ်ဝဲဒၤန့ၣ်လီၤ.

ပျာလှူအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့တစ်အဖွဲ့တဖန်တစ်ဖွဲ့ဝေးဝေးပျာလှူအိပ်တော့တဖန်တစ်လူပိုင်ထွဲဝေးအဖွဲ့အဖွဲ့ဝေးဝေးယံယံအမိပ်ပျာ၊ မကုန်လီအခိန်ဆူအမဲင်ညါအလီခံ၊ မဝေးန့ၣ်ခံဘျီသဘျီဒီးမူခိန်ဟဲခံထီၣ်ဒီးတၢ်စူလီတဖန်ကယီကယီလီ၊ စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တုၤစါခဲအံၤကိးနံၣ်ဒီးပျာကရၢၣ်နံၣ်ဖိတဖန်မၤသကိးဝဲထီၣ်အမူ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကိးလီၤမူခိန်စူထံအမူတဖန်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်ဒီးတၢ်လီၤတတီၤဘၣ်တတီၤန့ၣ်လီၤ၊ မူးဝဲအံၤဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲတၢ်ကိၢ်ခါတါလီၤအမူး (တၢ်လူထံအမူး) ဝံၤအလီၤခံသီသီလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢတၢ်ချံတၢ်သၣ်ဒီးတၢ်မဲတၢ်မၤသ့ၣ်တဖန်ကမဲထီၣ်သၣ်ထီၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ဖိပ်ယဲဖိခူဝဲဂ်စူ

တၢ်စံးဝဲတဘျီ, လၢသဝီတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်ဖိပ်ယဲဖိခူဝဲလံၤအိၣ်ခံၣ်လီၤ. သဝီတဖျၢၣ်အံၤအတၢ်န့ၣ်တၢ်ထုအိၣ်လၢတၢ်မ့ၢ်ဘျီထီၣ်ဟံၣ်သီယီၤသီန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဖိအိၣ်သကိးဝဲညၣ်ကသူလီၤ. တၢ်ဖိးတၢ်ညၣ်အဂၢၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်. အယီၤပှၤသဝီဖိတဖျၢၣ်ကိးလိာ်အသးတဟံၣ်တဂၢၤဒီးလဲၤဖိၣ်အိၣ်ဝဲညၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်လဲၤယုအိၣ်ဝဲညၣ်သ့တနံၤကျၢၤတုၤမ့ၢ်ဟါလီၤဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲညၣ်တန့ၢ်နီတဘျီဘၣ်အယီၤအဝဲသ့ၣ်ဒူးကွၢ်တၢ်လီၤ. သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢမ့ၢ်လၢဖိပ်ယဲခူဝဲဂ်စူအယီၤအဝဲသ့ၣ်ဖိၣ်ညၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. ဒ်သိးဖိၣ်ညၣ်ကန့ၢ်အဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်မၤသံကွံာ်ဖိပ်ယဲဖိခူဝဲဂ်စူဒီးကဘၣ်လုာ်ထီၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲတစုမးဖိၣ်ညၣ်ကန့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ, အဝဲသ့ၣ်မၤသံကွံာ်ဝဲဖိပ်ယဲဖိခူဝဲဂ်စူဒီးလုာ်ထီၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤတၢ်လုာ်ထီၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲတစုမးဖိၣ်ညၣ်ကန့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ခံၣ်လီၤဒီးသဝီဖိတဖျၢၣ်ဖိၣ်ဝဲညၣ်န့ၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လီၤ.

ဖဲမ့ၢ်ဟါလီၤန့ၣ်, ပှၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖျၢၣ်ဟဲက့ၤဆူသဝီပူၤဒီးဟဲက့ၤစိၣ်ညၣ်လီၤ. ဖိပ်ယဲ

အဖံတခီအိဉ်တွံလောဟံဉ်ဒီးခိးကွံလံအလံခွါဟဲကွံန့ဉ်လီၤ. တုၤအဖံထံဉ်ပှၤသဝီ
ဖိဟဲကွံဒီးသံကွံဝဲဒုဉ်လောမ့ၢ်အထံဉ်ဘဉ်အလံခွါဟဲကွံန့ဉ်လီၤ. ပှၤသဝီဖိတဖဉ်
တဲအီၤလောအလံခွါဟဲကွံလောလီၢ်ခံလီၤ. အဖံန့ဉ်ထံဉ်ကဒီးဝဲပှၤဟဲကွံလောခံတဂၤဒီး
သံကွံကဒီးဝဲယလံခွါဟဲကွံလံခါဒီးပှၤဝဲန့ဉ်တဲစ့ၢ်ကိးအီၤလောဟဲကွံလောလီၢ်ခံလီၤ.
ဖံန့ဉ်သံကွံဝဲပှၤသဝီဖိတဂၤဘဉ်တဂၤကိးဂၤဒီးတုၤပှၤသဝီဖိတဖဉ်ဟဲကွံန့ဉ်လီၤဆူ
သဝီပူၤလၢဂံတစုဒီးပှၤစံးဆၢဒုဉ်အီၤလောအလံခွါဟဲကွံပိဉ်ပှၤခံလောလီၢ်ခံန့ဉ်လီၤ.

ပှၤဟဲကွံန့ဉ်လီၤလောသဝီပူၤလၢဂံလံဘဉ်ဆဉ်သန့ကွံအလံခွါဟဲကွံတတုၤဒီးဘဉ်
အယိဖိဉ်ဃဲအဖံသ့ဉ်ညါဝဲတဘျီယီလောပှၤမၤသံကွံအလံခွါလံန့ဉ်လီၤ. အယိအဝဲ
ဆုဉ်နီၤလောအဒေပူၤဖဲယီတြၢ်ဆူး, ဖိဉ်ဃာ်ဝဲယီတၢ်ဒီးဟီဉ်ဝဲဒုဉ်လၢတၢ်သးဘဉ်ဒီးအပူၤ
လီၤ. ဟီဉ်ဝဲဒုဉ်တနံညါအယိအမဲာ်ထံတဖဉ်ကဲထီဉ်လၢထံသဝံးဖိဒီးညဉ်ဖိဟဲထီဉ်တ
ဘုဉ်လၢအပူၤန့ဉ်လီၤ. မၤကဒီးတနံ, အဝဲဟီဉ်ကဒီးဝဲဒီးဒုဉ်ဟဲထီဉ်ဝဲဒီးဖဲအဝဲဟီဉ်
သၢနံသၢနၤပှဲၤထီဉ်န့ဉ်ဆွဲဉ်ဟဲထီဉ်ဝဲဒုဉ်လီၤ. လၢခံကတၢ်, ဟီဉ်ဝဲတုၤဒုဉ်လဲာ်အ
မဲာ်ထံတဖဉ်ကဲထီဉ်လၢကွံဖးဒိဉ်တကွံန့ဉ်လီၤ. ဖဲအဝဲအိဉ်လၢတၢ်သ့ဉ်ဘဉ်ဒီးသးဘဉ်
ဒီးတၢ်သးတမုာ်အပူၤအခါပှၤသဝီဖိဖဲန့ဉ်တဖဉ်တခီမၤမူးမၤပွဲ, ဒုတၢ်အူတၢ်လၢတၢ်
သ့ဉ်ဖံသးညီအပူၤသီဉ်သတြးမးလီၤ. အဝဲသ့ဉ်တကန့ဉ်ဃုာ်ဖံသးပှၤအံၤဘဉ်အယိ
ဖဲန့ဉ်တၢ်မၤအသးလၢဟီဉ်ခိဉ်ဟဲတဲၤဖးထီဉ်ဒီးယုာ်လီၤကွံဝဲပှၤသဝီဖိခဲလၢဂံဝဲသဝီ
တဖျါဝဲန့ဉ်အပူၤလီၤ. ထံကွံအံၤအိဉ်လၢကစၢ်အခိဉ်ထံးဒီးတၢ်ယုာ်န့ဉ်အမံၤလၢ“ထံ
ကွံဒီးတဝံး” န့ဉ်လီၤ. ထံကွံအံၤအိဉ်လၢဒံမိဆိဉ်အပူၤလီၤ.

ကျိပ်ဒိပ်စု

တၢ်စံးဝဲလောပျာတဘျီပုၤဒီပုၤဝဲၢ်အိၣ်ဝဲခံၤ, အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဂၤတမံၤစုၣ်စုၣ်လီၤ. အပိၣ်မုၢ်တဂၤန့ၣ်ထီၣ်သတိၤသ့ဂ့ၤန့ၣ်ပုၤဂၤလီၤ. မ့ၢ်အပိၣ်ခွါတဂၤန့ၣ်ထွဲၣ်ချီၣ်ကဆဲးသ့န့ၣ်ပုၤဂၤလီၤ. တၢ်မၤအသးလၢအဝဲသ့ၣ်ဒီပုၤဝဲၢ်မုၢ်ခွါခံၤန့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလောပုၤသ့န့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တအိၣ်လၢဘၣ်အယိပုၤလၢအကြၢးအဘၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်အဒီပုၤဝဲၢ်ခံၤအံၤလိးကိလိာ်အသးဒီးဟံးန့ၣ်လိာ်က့ၤအသးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဒီပုၤဝဲၢ်ဒီးဟံးန့ၣ်လိာ်က့ၤအသးအယိအဝဲသ့ၣ်အိၣ်လၢသဝီအပူၤတဘျီလၢဘၣ်. ဘၣ်လဲၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢသဝီအချၢလၢလုကအိတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

လုကအိတဖျၢၣ်အံၤအပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်လဲၤထဲဒၣ်သပၤဖိတဖျၢၣ်လီၤ. အယိအမိၢ်သးပုၤန့ၣ်ဘၣ်လဲၤဆှၢန့ၣ်ဝဲအဖိခံၤအမ့ၢ်လၢသပၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. မၤကဒီးလၢခံတနံၤလုတဘျီအံၤအပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်အံၣ်လီၤဝဲဒီးအိၣ်တီၢ်ထဲလိခိတဘျီအယိအမိၢ်ဘၣ်လဲၤဆှၢ

နဲ့အီမုနဲ့ဒ်ထဲလီခီတဘုၣ်အဂီၢ်လီၤ. မၤကဒီးအသီတနံၤလုတဘုၣ်အံၤအပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်အံၣ်လီၤဒ်န့ၣ်အလီၢ်ဒီးအိၣ်တွံၤဒ်ဆံးဆံးဖိအယိအမိၢ်ဘၣ်လဲၤဆုၢ်န့ၢ်အမုၤလၢနီၣ်ဒိကွၢ်ဖိအပူၤလီၤ. မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ကဒီးတနံၤလုအပူၤခိၣ်ထိးတံၢ်ဘံးကွၢ်အယိအမိၢ်ဆုၢ်န့ၢ်အမုၤတသ့လၢၤဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိအမိၢ်လဲၤဟံၤလီၤန့ၢ်အီၤကျိၣ်ဒိၣ်စ့တဖုလီၤ.

ကျိပ်ဒိဉ်စုတဒုအံၤဖဲဘုဘီထီဉ်အဆာကတီၢ်ထံလၢလုအဖီခိဉ်ဟဲယှၢလီၤအခါလီၤစီၤ
ဒီးဘဉ်ကျိပ်ဒိဉ်စုအယံအကလုာ်သီဉ်န့ဉ်လီၤကံးဒဲတၢ်ဒုသီဉ်အသိးဒီးပကနဉ်သီဉ်မုာ်
ဒိဉ်မးလီၤ. ကိးနံဉ်ဒီးဖဲဘုဘီထီဉ်အဆာကတီၢ်ပကနၢ်ဟူဘဉ်ကျိပ်ဒိဉ်စုသီဉ်ထီဉ်ဝဲ
မုာ်ဒိဉ်မးလီၤ. လၢခံက့ၤ, ဖဲယပဉ်တဖဉ်ဟဲန့ဉ်လီၤဆူကီၢ်ပယီၤအပူၤဒီးဖဲအဝဲသ့ဉ်
လဲၤတုၤဘဉ်ဖဲကျိပ်ဒိဉ်စုအိဉ်တၢ်အလီၢ်န့ဉ်နၢ်ဟူဘဉ်ဝဲတၢ်အသီဉ်ဒ်အံၤဒီးဆိကမိဉ်ဝဲ
လၢလုကအိအပူၤကအိဉ်ဒီးတၢ်လုာ်ဒိဉ်ပူၤဒိဉ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်အဲဉ်ဒီးသ့ဉ်ညါဝဲလၢမ့ၢ်
တၢ်လုာ်ဒိဉ်ပူၤဒိဉ်အိဉ်တအိဉ်အယံလၢခံအဝဲသ့ဉ်မၤလီၤပျီဝဲလုတဘုဉ်အံၤန့ဉ်လီၤ.
အဝဲသ့ဉ်မၤလီၤပျီဝဲတစးတစး, ယံာ်ထီဉ်ယံာ်ထီဉ်ဒီးကျိပ်ဒိဉ်စုအကလုာ်အံၤစးထီဉ်
ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲတစးဘဉ်တစးလီၤ. အဝဲသ့ဉ်မၤလီၤပျီဝဲယံာ်ထီဉ်ယံာ်ထီဉ်ဒီးတထံဉ်န့ဉ်
ဝဲတၢ်နီတမံၤဘဉ်. မၤလီၤပျီကွံာ်ဝဲလုတဘုဉ်အံၤဘူးကတုၤကျိပ်ဒိဉ်စုအလီၢ်လံဘဉ်
ဆဉ်တထံဉ်န့ဉ်တၢ်ထူးတၢ်တီၤနီတမံၤဘဉ်အယံအဝဲသ့ဉ်ဆိကတီၢ်ကွံာ်အတၢ်မၤလီၤ.

ကျိပ်ဒိင်စုတခုအံၤစွဲၤကိးမ့ၢ်လၢပှၤမၤဟးဂီၤလုတဘျဉ်အံၤအဃိအကလုာ်သီၣ်တမ့ၢ်
ဒံးလၢညါအသိးလၢၤဘၣ်. လုတဘျဉ်လၢကျိပ်ဒိင်စုအိၣ်အလီၢ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအ
သးလၢဖရူၣ်ဆိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, လွံၢ်ကီၢ်အဝှံၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပိဒိး

ဘဉ် လးစီလိဉ်စီပၤအဂ္ဂၢ်န့ဉ်ပှၤမနူမနီဖိတဖဉ်စံဉ်တဲၤဝဲဒ်အံၤလီၤ. တၢ်စံး
ဝဲလၢပျာ်န့ဉ်ပှၤမနူမနီဖိတဂၤလၢအကိးဝဲအမံၤလၢဟံဉ်ကံးန့ဉ်အိဉ်ဒီးအဖိမုဉ်တဂၤ
လၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲ “ဆိမိ” လီၤ. ဖဲဟံဉ်ကံးလဲၤတုၤလၢတၢ်လီၤတတိၤလၢအမ့ၢ်ဝဲကွဲဉ်ဖိ
ကွံ (ကြယ်ဝိုးကြီး) န့ဉ်အဝဲမၤအဖိမုဉ်လဲၤအိဉ်ဆိးဒီးအဖါတံၢ်တဂၤဖဲတၢ်လီၤအဝဲန့ဉ်
လီၤ. ဖဲကွဲဉ်ဖိကွံန့ဉ်အိဉ်ဒီးပိဉ်ခွါသးစၢ်လၢအဖိဉ်အယၢ်တဂၤလီၤ. ပိဉ်ခွါသးစၢ်အံၤ
အဖါတံၢ်န့ဉ်ကိးအိဉ်ဝဲအဖိဉ်တဂၤအံၤလၢအဟံဉ်ဒီးလုာ်ဒုးအိဉ်ဒုးအီဝဲလီၤ. နၢ်သ
က့အဖါတံၢ်န့ဉ်ဒိဝဲတီၢ်ဝဲဒ်ပိဉ်ခွါသးစၢ်တဂၤအံၤဒီးမၤအိဉ်ဝဲနးနးကျၢ်ကျၢ်န့ဉ်လီၤ.
ဘဉ်တနံၤ, ပိဉ်ခွါသးစၢ်တဂၤအံၤလဲၤဖဲဒုးဝဲသံဉ်ဒီးဖဲအဝဲဟဲက့ၤလၢဟံဉ်အခါအဝဲ
သးပုၤနီဉ်တုၢ်ဝဲအဆုကၤလၢအုးပူၤအယိအဝဲလဲၤကဒါက့ၤဆုအုးပူၤဒီးကွၢ်ယုဝဲအဆု
ကၤဘဉ်ဆဉ်ထံဉ်ဝဲဒ်လၢပအူးတဖဉ်အိဉ်ကွၢ်အဆုကၤလၢလံန့ဉ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ဉ်အယိ, အဝဲမ့ၢ်ဟဲက့ၤလၢဟံဉ်ဒီးဆုကၤမ့ၢ်တပဉ်ဘဉ်န့ဉ်ဘဉ်ယိဉ်ဝဲလၢအ

ဖါတၢ်ကဒိတၢ်အီၤအယိအဝဲဆ့ၣ်နီၤဟီၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲသ့ၣ်တထူၣ်အဖီလၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဖုသးပှၢ်တဂၤဟဲဖျါထီၣ်သတူၢ်ကလၢ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲပိာ်ခွါတဂၤအံၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကဲထီၣ်သးခဲလၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲတဲဘၣ်ဝဲဖုသးပှၢ်တဂၤအံၤဒီးတၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးအီၤခဲလၢ်ဝံၤန့ၣ်ဖုသးပှၢ်တဂၤအံၤဟ့ၣ်တၢ်အီၤအဲၤခိၣ်တဖျါၣ်ဝံၤလီၤမၢ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပိာ်ခွါသးစၢ်တဂၤအံၤအိးထီၣ်ကွၢ်ဝဲအဲၤခိၣ်ဒီးထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကံးယၢ်ဘူဘူဖိတထူလၢအပူၤလီၤ. ဖဲပိာ်ခွါသးစၢ်အံၤသလၢ်လီၤကွၢ်ဝဲတၢ်ကံးယၢ်တထူအံၤန့ၣ်တၢ်တဲဝဲဒၣ်လၢအလဲၤတရံးဘၣ်ဝဲသဝီတဝီလီၤ. အဖါတၢ်ထံၣ်တၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်အယိဆိကမိၣ်ဝဲလၢအဖီခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအစိကမီၤလီၤလိၣ်လီၤလးဒီးယုးယီၣ်ဟ်ကဲဘၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးဟ်ကဲဝဲဒၣ်ပိာ်ခွါသးစၢ်တဂၤအံၤအယိလၢခံတၢ်တဲဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဟ်ထီၣ်အီၤလၢကကဲထီၣ်စီၤပၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၢ်ပိာ်ခွါတဂၤအံၤဖဲအကဲထီၣ်စီၤပၤဝံၤအလီၢ်ခံယုာ်ဝဲအမံၤလၢ “ဖိဒီး” လီၤ. ဖိဒီးန့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်သကုပှၢ်ဖိလၢအကဲထီၣ်စီၤပၤဘၣ်ဆၣ်တဟ်ဒိၣ်ဟ်ထီၣ်အသးဘၣ်. ဖဲအဝဲဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပှၢ်န့ၣ်အဝဲဒီးတုၣ်ဒီးဖျါအသးဒီးပှၢ်လၢအပတီၢ်တုၤသိးဒီးအီၤလၢအမ့ၢ်ဟ့ၣ်ကံးအဖီမ့ၢ်လီၤ. ပှၢ်မနူမနီဖိတဖၣ်ကဲတၢ်စီၤပၤတပူၤယီၤဒီးပှၢ်ကယါဖိတဖၣ်လီၤ.

အဝဲကဲထီၣ်စီၤပၤအခါအၢၣ်လီၤအီၤလီၤအသးလၢကအိၣ်ဆိးဒီးတိးဒီးအမၤသးဘိထဲတဂၤဇိန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲပၤတၢ်အခါအဝဲလဲၤဒုးတၢ်လၢကွၢ်ဖိကွံၢ်တၢ်လီၢ်တဖၣ်အပူၤဒီးလဲၤတုၤလီၤဝဲဒၣ်ဆူ “ထံးဒဲကဝီ (ထိစခန်း)” လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတုၤဒဲကဝီဝဲန့ၣ်ဘျီထီၣ်ဝဲယီၣ်တဖျါၣ်လၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်ယၢ်ကီၢ်ဆၢအဂီၢ်လီၤ. အဝဲဟးဝုၤဝီၤဒုးတၢ်လၢတၢ်လီၢ်အါပူၤဒီးဘၣ်တနံၤအဝဲထံၣ်လီၢ်အသးဒီးပှၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဖိတဂၤလၢအမံၤမ့ၢ်တီၣ်န့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မဲာ်လီၢ်အသးအယိအဲၣ်လီၢ်အသးဒီးအိၣ်ဆိးတပူၤယီၤဒ်နီၢ်ဒီမၤဝါအသိးလီၤ. သတးဒီးအဝဲမၤကမၣ်ဘၣ်ဝဲအတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢအအၢၣ်လီၤတၢ်ဝဲဖဲအကဲထီၣ်စီၤပၤအခါအယိအဝဲယၣ်ကွၢ်လၢတၢ်ဒုးဒီးဘၣ်ယုာ်ဖျိးကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲစံၣ်ဖျိးထီၣ်ဒီးတလၢကွၢ်ကွၢ်ဖိကွံၢ်တၢ်လီၢ်န့ၣ်အဝဲလဲၤတုၤဝဲဆူပှၢ်မနူမနီဖိတဖၣ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်လီၤ.

ထဲန့တဘျီအဝဲသ့နီဝီယံလီၤကွၢ်အသးဒီးအိၣ်ဆိးကွၢ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘျိုးဘၣ်ဒါ
အယိမၤနၢၤကွံာ်ဝဲအန့ၣ်အဒါတဖၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲဒုးတၢ်ဒီးန့ၣ်ဒါန့ၣ်အဝဲလဲၤတုၤလီၤဝဲ
ဒၣ်ဆူတၢ်လီၤတတိၤလၢအမ့ၢ်ဖၣ်ဖိၣ် (ဖန်ဖို) န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤပာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ
အလံာ်ဃံးဃာ်ဒီးအန့ၣ်ဒါတဖၣ်လၢဖဲတၢ်ဒုးဝံၤန့ၣ်တၢ်မ့ၢ်လဲၤခိၣ်ဘၣ်ဖုးတဂၢၤဒီးတ
ဂၢၤအတၢ်ပၤန့ၣ်တၢ်တဘၣ်ခးလိာ်အသးဘၣ်လီၤ. တၢ်တဲဝဲဒၣ်လၢတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ
အံၤတၢ်ကွဲးဃာ်အီၤလၢသ့ၣ်ဖဲဒုးဘၣ်အလိၤတခါဒီးအဂၢၤတခါတခီဘၣ်တၢ်ကွဲးဃာ်အီၤ
လၢကဆိမဲအလိၤန့ၣ်လီၤ.

စာပဲ

တိမ်စိတ်စိတ်လေးလေး၊ ဖိတ်ဖိတ်အိပ်စက်တကလေးအမဲလေးစာပဲလီ။ အဲဒီအိပ်ဆိပ်စက်
တကလေးအဖိပူလေးသိတဖျဉ်အပူလီ။ ဘဉ်တနံ၊ ဖဲပုသဝီဖိတဖျဉ်လဲလဲဒုး
အခါအဲဒီလဲလဲဒုးအိပ်စက်ဖိလံာ်ဖိလဲလဲလီ။ ဖဲန့အခါမ့အူအိပ်တိ
လဲလဲပူလီ။ အဲထံစိပ်မ့အူအိပ်တိလဲလဲပူအယိအဲဟဲက့လဲလဲလဲလဲ
ဒဲအဆိအချလီ။ ပုသဝီဖိလဲလဲမဲတိလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲ
စဲလဲအယိမ့အူအိပ်ကွံတိလဲလဲပူန့ပုသိကမိလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲ
လီ။ အယိသဝီဖိတဖျဉ်တိကမိလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲ
အိပ်စက်လဲလဲပူတသုလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲ
ဝီလဲလဲအိပ်ဆိတဲလဲလဲလီ။ စာပဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲ
သူကူ (ထံလဲလဲလဲ)” ဒီးအိပ်ဆိတဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲလဲ
ဘျူးနံဒီးလဲ

လၢခံအဝဲန့ၣ်ဟူဘၣ်လၢသဝီလၢအအိၣ်တွံၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ဖျိၣ်သံယၢ်ဂီၤထီၣ်ဘိဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တအိၣ်ဘၣ်အယိအဝဲကိးထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဝဲဒၣ်သဝီသးပုၤလၢသဝီဝဲန့ၣ်ဒီးသံကွၢ်သံဒီးအီၤလၢတၢ်မၤအသးသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးအဝဲသးကညါဘၣ်ဝဲအယိဟ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်သဝီသးပုၤလၢဘုရံၤဒီးတၢ်သူတၢ်သၣ်အချံတဖၣ်အါကလုာ်လီၤ. စးထီၣ်ဝဲန့ၣ်သဝီဖိလၢသဝီဝဲန့ၣ်အပူၤတဖၣ်သ့ၣ်လီၤ. ဘုဟုဒီးတၢ်ချံတၢ်သၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတယံာ်ဘၣ်မၤတၢ်သူၣ်တၢ်ဖျးဂ့ၢ်ထီၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်က့ၤဝဲကူကူလၢလၢတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤလီၤ. မ့ၢ်တၢ်မၤအသးနီၢ်ကီၢ်လၢအကဲထီၣ်တွံၣ်လၢဖရူၣ်ဆိၣ်ကီၢ်ဆၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

မုလိမုလိ ရှုနီမိ

တၢ်တဲလၢပျၢတဘျီမုလိမုလိလၢအမံမုလိရှုနီမိအိၣ်ဝဲတဂၢလီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးအတံသကိးခွါတဂၢလၢအမံမုလိချံကဖဲဖိလီၤ. အဝဲသ့ၣ်အဒိတၢ်အိၣ်တိၣ်ဂၢအံၤအိၣ်လိာ်အသးဒိၣ်မးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်လၢသဝီဖိတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိတဖျၢၣ်လၢသဝီပူၤအံၤလဲၤမၤအိၣ်ညၣ်ဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲချံကဖဲမုလိလဲၤမၤအိၣ်ညၣ်န့ၣ်အဝဲဟဲက့ၤစိၣ်ညၣ်န့ၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အယိပုၤသဝီဖိလၢအသးတမံဒီးကွၢ်တလီၤအိၣ်ဝဲတဂၢ, ဘၣ်တနံၤဖဲချံကဖဲမုလိလဲၤမၤအိၣ်ညၣ်အခါအိၣ်ဒီးကွၢ်စူၣ်ဝဲချံကဖဲဖိအယိအဝဲလဲၤပိာ်ခူသ့ၣ်ဝဲအံၤလီၤ. အဝဲအိၣ်သဒါအသးဒီးသ့ၣ်တထူၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကွၢ်ဝဲချံကဖဲဖိလၢသ့ၣ်ထူၣ်အလီၢ်ခံလီၤ. ချံကဖဲဖိတခိတသ့ၣ်ညါဝဲလၢပုၤကွၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်နီတစးဘၣ်. အယိအဝဲထုကဖျၢၣ်သၣ်ကမဲၤထီၣ်တၢ်ဒီးဖဲအယုဘါထုကဖျၢၣ်တၢ်ဝံၤန့ၣ်ကဆိမးဒိၣ်တဒုဟဲပၢၢ်ထီၣ်ဒီးကဆိအံၤဟဲလီၤလၢထံအခါသးဒီးမံနီၤလီၤဝဲလီၤ. ဖဲကဆိအံၤမံနီၤလီၤန့ၣ်ထံလၢအိၣ်

လောကဓိအဖိလတ်တဖန်နှင့်လီသံကွပ်ဝဲဒီးချံကဖဲဖိဟးထာတုန်ညဉ်လောကုပုဂ္ဂိုလ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ဝိတကအံကွပ်ဝဲတုမာအသးဒီးအသးကွပ်ထီၣ်အပိအဝဲခးသံကွပ်ဝဲကဆိတုန့ၣ်လီၤ။ ဖဲကဆိသံကွပ်န့ၣ်ထံတဖန်စုၣ်ကီးဟဲကုယုၤလီၤဝဲအပိချံကဖဲဖိအံလီၤထွံသံကွပ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ။

ချံကဖဲဖိအံဖဲအိၣ်မူဒီးအခါအနီၣ်မုၢ်အိၣ်ထဲသီးညီၣ်ပုၤပတီၢ်မုၢ်တကၤဘၣ်ဆၣ်အတၢ်အိၣ်တီမုၢ်ပာမုၢ်ဂျူနီၢ်မိၢ်ဖိမုၢ်ထါန့ၣ်ချံကဖဲဖိအယၣ်ကူန့ၣ်ဘၣ်ထါဝဲအပျၢ်နွံဆံလီၤ။ ဖဲချံကဖဲဖိသံကွပ်အလီၢ်ခံမုၢ်ပာမုၢ်ဂျူနီၢ်မိၢ်အိၣ်တၢ်ထဲတကၤသယုၤသညီၣ်ဒီးအဝဲအိၣ်ဝဲလောသဝီဝဲန့ၣ်အပူၤတမုၢ်လောၤဘၣ်အပိအဝဲကွၤအိၣ်လောကစၢ်တၢ်လူၢ်ခိၣ်လီၤ။

ကစၢ်တၢ်လူၢ်ခိၣ်အံၤအိၣ်သုၣ်လီၤသးဖဲဖရူၣ်ဆိၣ်ကိၢ်ဆၣ်, လွဲၢ်ကိၢ်တၢ်ပာအပူၤလီၤ။ ကစၢ်တၢ်လူၢ်ခိၣ်အံၤတခါပုၤကရုဏ်နံဖိတဖန်ကိးဝဲလၢ “ဖိၣ်ဘီခိၣ်” ဒီးပယီၤကိးဝဲလၢ “တောင်ကတုး” လီၤ။ ဖဲဘုလါဟ့အဆၢကတီၢ်တုၤယီၤအခါကစၢ်တဖျၢၣ်အံၤလါဟ့ထီၣ်စုၣ်ကိးဝဲဒီးဖဲဘုဘီထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်ကစၢ်တဖျၢၣ်အံၤဘီထီၣ်စုၣ်ကိးဝဲလီၤ။ မ့မုၢ်တခါဖဲတၢ်ကိၢ်ခါအကတီၢ်တုၤယီၤန့ၣ်ကစၢ်အံၤလုၤပျီကွပ်ဝဲခဲလၢၣ်လီၤ။

ပုၤနူပုၤယိၤသိးအံး

တၢ်စံဃာ်ဘၣ်သးပုၤမနူမနီဖိအပုၤနူပုၤယိၤလၢညါတဖၣ်အဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢပျာ်နူပုၤနူပုၤယိၤလၢအမံၤမ့ၢ် “သိးအံး” အိၣ်တဂၤလီၤ. ပုၤအဝဲန့ၣ်ဒုးဘၣ်တၢ်ဒီးပုၤအဲကလံးဖိလီၤ. သိးအံးန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအစိကမိၤဒိၣ်အယိဖဲအဒုးတၢ်အခါပုၤအဲကလံးဖိတဖၣ်မ့ၢ်ဟဲသုးဘူးထီၣ်အသးဒီးအီၤန့ၣ်သိးအံးဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒုးပုၤကညီအကွၢ်အဂီၢ်လၢမူခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢ, ဖဲန့ၣ်ပုၤအဲကလံးဖိတဖၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲပုၤကညီအဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢပုၤကညီအနီၢ်ကီၢ်အယိခးဝဲတုၤလၢအကျိၣ်လၢကွၢ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟးယုဝဲသိးအံးဘၣ်ဆၣ်တထံၣ်န့ၣ်ဝဲဘၣ်. အယိလၢခံပုၤအဲကလံးဖိသ့ၣ်တဖၣ်သံကွၢ်ဝဲပုၤတဂၤလၢအသ့ၣ်ညါသိးအံးအဂ့ၢ်အကျိၣ်ဒီးသံကွၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲသိးအံးအိၣ်တၢ်လီၤဖဲလဲၣ်, တကးဒ်ဘၣ်သံကွၢ်ဝဲကျဲလၢကမၤနၤသိးအံးကသုးလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုၤလၢအသ့ၣ်ညါသိးအံးအဂ့ၢ်တဂၤန့ၣ်တဲပုၤဒုးပုၤအဲကလံးဖိတဖၣ်လၢသိးအံးအိၣ်တၢ်အလီၢ်တကးဒ်ဘၣ်တဲစ့ၢ်ကိးဝဲလၢတၢ်မ့ၢ်ဟံးန့ၣ်စီၤပီၢ်သ့ၣ်ဒီးကွၢ်သိးအံးန့ၣ်သိးအံးသံကွၢ်ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

သတးဒီးတၢ်တဲဝဲဒုးလၢပုၤအဲကလံးဖိတဖၣ်မၤဝဲပုၤလၢအသ့ၣ်ညါသိးအံးအဂ့ၢ်တဂၤန့ၣ်ကွၢ်သံကွၢ်သိးအံးဒီးစီၤပီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အယိ, လၢခံပုၤနူပုၤယိၤသိးအံးလီၤကွၢ်ဆူတၢ်ဒုးအပူၤလီၤ. သိးအံးအစိၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤဘါလီၤအီၤလၢဒ်မိဆိၣ်ကီၢ်ဆၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဝၣ်မ့ၢ်

တၢ်စံးဝဲလၢပျၢၤ, တဘျီကစၢ်အိၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်ထီၣ်တဖျၢၣ်ဒီးလၢမ့ၢ်န့ၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ကစၢ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ကိးဝဲလၢ “ကစၢ်ဖီၣ်ဘီခိၣ်” ဒီးလၢမ့ၢ်ထီၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ကိးဝဲအမံၤလၢ “ကစၢ်ဂၢၤဖး” လီၤ. ကစၢ်ဂၢၤဖးအခိၣ်ထံးန့ၣ်ဒိၣ်လဲၤဝဲဒီးစူထီၣ်ဝဲတစးတစးဆူအဖီခိၣ်ဒီးအခိၣ်စိးအိၣ်စူန့ၣ်လီၤ.

တဘျီကစၢ်ခံၣ်ဖျၢၣ်အံၤအ့ၣ်လိာ်အသးအယိကစၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ဖီၣ်ဘီခိၣ်ပံးန့ၣ်ဃဲၤဒီးကျိဝဲကစၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ကစၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးအံၤအခိၣ်တထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးအခိၣ်လီၤတစူအသးတစးဖီလီၤ. ကစၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးအံၤအဃဲၤအကွါတအိၣ်လၢကကျိဆၢကဒါက့ၤဝဲအယိအဝဲပံးန့ၣ်ဝၣ်မ့ၢ်တဘီဒီးကွံာ်ဆၢက့ၤဝဲကစၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ဖီၣ်ဘီခိၣ်လီၤ. ဒီးဝၣ်မ့ၢ်အံၤလဲၤဘၣ်ဆဲးကစၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ဖီၣ်ဘီခိၣ်အယိကဲထီၣ်ဝဲအပူၤလီၤဟံးဒိၣ်တပူၤန့ၣ်လီၤ. ကစၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ဖီၣ်ဘီခိၣ်န့ၣ်အဝၣ်မ့ၢ်တအိၣ်အယိအဝဲပံးန့ၣ်မဲးစလီၤအဝၣ်ဒီးကွံာ်ဆၢက့ၤဝဲကစၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တလဲၤဘၣ်ထံးကစၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးဘၣ်, လီၤတၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်လီၤပျီတတီၤလၢအအိၣ်လၢကစၢ်အကပၤလီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤပကထံၣ်ဘၣ်လၢကစၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ဂၢၤဖးန့ၣ်အခိၣ်တစူကွံာ်ဒီးလၢကစၢ်အကပိာ်ကပၤန့ၣ်မဲးစလီၤဝၣ်တဖၣ်ဟဲမဲထီၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကစၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ဖီၣ်ဘီခိၣ်တခီနမ့ၢ်ကွၢ်လၢအယံၤန့ၣ်နကထံၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတပူၤဒီးအခိၣ်ထံးန့ၣ်ဝၣ်မ့ၢ်တဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်လီၤ.

သဝီပွာစိခိဉ်

လၢပျာပုၤဒီတံၤဒီသကိးအိဉ်ဝဲခံၤလၢအအိဉ်လိာ်ကွံလိာ်အသးဒိဉ်မးလီၤ. တဂၤကိးဝဲအမံၤလၢကၢၣ်ဖဉ်ဒီးအဂၤတဂၤန့ဉ်ကိးဝဲလၢဆိဖဉ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်အိဉ်သကိးဝဲလၢပုၤဒိဉ်ယိာ်အပူၤအါန့ဉ်အါလၢယိာ်ထီဉ်ဒီးတထံဉ်လိာ်သးဒီးပုၤကူပုၤကညိအဂၤနီတဘျီဘဉ်. ဘဉ်တနံၤန့ဉ်အဝဲသ့ဉ်တဲလိာ်အသးလၢကဟးခးအိဉ်ထီဉ်ဖိလံဉ်ဖိ, ဒီးကဟးလူၤအိဉ်တၢ်မံၤလၢတဖဉ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ဉ်လဲၤဟးခးအိဉ်တၢ်လၢပုၤပူၤတုၤမုၢ်ဟါလီၤတစုဘဉ်ဆဉ်တထံဉ်န့ဉ်တၢ်နီတမံၤဘဉ်. ဖဲန့ဉ်, အကျါတဂၤဟ့ဉ်ကူဉ်ဝဲ “တၢ်ဘျးပသးလံ. ပကအိဉ်ဘျးဖဲတၢ်တြီၤပူၤဖဲအံၤမိကိာ်ဖိဝံၤမးပကဆဲးလဲၤကဒီး” အယိအဂၤတဂၤစုၢ်ကိးဘဉ်သ့ဉ်ဘဉ်သးဝဲလီၤ. ဖဲန့ဉ်ကၢၣ်ဖးဟံးထီဉ်အဘိလၢအစုပူၤဒီးန့ဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ဒီးထံဉ်ဝဲလၢထံဟဲဖျိးထီဉ်အယိတၢ်ပိဉ်ဝဲအသကိးဆိဖဉ်လၢကဟဲသးလီၤသးကျဲတဲလိာ်အံၤန့ဉ်လီၤ. ပုၤဒီတံၤဒီသကိးခံၤအံၤသးယူၤယိာ်လီၤပလိာ်လိာ်အသးဒီးဟဲသးလီၤသးကျဲဆူတၢ်လီၤအံၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်လီၤအဝဲအံၤတၢ်ကိးအမံၤလၢပွာ်စိခိဉ်န့ဉ်လီၤ. တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤသဝီလီၤလံၤတပျာဉ်အံၤအိဉ်ဒီးဝဲန့ဉ်လီၤ.

ထိပ်သဘဉ် အနိတ်လဲအဂု

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လောပျာန့ၣ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိဒီးပုၤကညီအိၣ်ဝဲတဖုန့ၣ်လီၤ. တဘျီအဝဲသ့ၣ်ကိးအိၣ်ဖျိၣ်ရိဖျိၣ်ထီၣ်အသးဒ်သိးကနီၤဖးနံၤဒီးန့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးကနီၤဖးဝဲတၢ်ခံးဒီးတၢ်ကပီၤအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်ယုထာဝဲထီၣ်သဘဉ်လီၤ. မ့ၢ်လၢထီၣ်သဘဉ်န့ၣ်မံဆူၣ်ဒီးဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်တုၤလၢကစံၣ်ညီၣ်တၢ်န့ၣ်ဟဲဝဲစၢ်ခံအယိဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိအဂၤတဖုအသးဟဲထီၣ်အီၤဒိၣ်မးလီၤ. ဖဲထီၣ်သဘဉ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိအဂၤတဖုအသးတမုၢ်အီၤန့ၣ်အဝဲဝဲဒၣ်လောအဝဲကကျဲးစးဝဲဒ်သိးအသုတမံဆူၣ်တဂ့ၤ, ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢမ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒ်အံၤယံၣ်ယံၣ်န့ၣ်လၢအဂီၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲကအိၣ်ထီၣ်အယိလီၤ.

တယံၣ်ဘဉ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်စးထီၣ်ဒီးယုၤတခီဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢစးထီၣ်လၢမုၢ်ဂီၤထီၣ်ဒီးတုၤလၢမုၢ်ဟါလီၤန့ၣ်ကကိးဝဲလၢနံၤ, ဖဲမုၢ်ခံးလီၤဒီးဆိမါမုၢ်အိၣ်အိၣ်ပုၤထီၣ်သဘျီန့ၣ်မုၢ်ကဆုၣ်ဝါထီၣ်လီၤ. ဒီးတလါန့ၣ်ကအိၣ်အသိ (၃၀) ဒီးတနံၣ်န့ၣ်ကအိၣ်တဆံခံလါလီၤ. ဒီးလါဘၢ, လါသံ, လါပုၤဒီးလါပုၤတုၤလီၤတဖုကအိၣ်ဝဲလီၤ. အန့ၣ်မးဆဉ်

ဖိကိာ်ဖိဒီးပှၤကညိတဖၣ်ယုအိၣ်တၢ်ကဘၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထီၣ်သဘၣ်တခါအမံဆူၣ်အသိးဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢ “မုၢ်နၤတနံၣ်, မုၢ်ဆါတလါ” ဘၣ်ဆၣ်ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိအဂၤတဖၣ်တဘၣ်သးဒီးအဝဲအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အံၤဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အခါ, လၢဆၣ်ဖိကိာ်ဖိအကျါဘျါဖးဒိၣ်တဘျီန့ၣ်လၢတၢ်သူၣ်ဒိၣ်သးဖျိးအပူၤဟံးထီၣ်ဃဲဒီးသွဲၣ်ထီၣ်သဘၣ်အနီၣ်အဃိမုၢ်မဆါတနံၣ်အံၤထီၣ်သဘၣ်န့ၣ်အနီၣ်အိၣ်ဝဲဖးလဲၤန့ၣ်လီၤ.

ဘဉ်မနုၤကယါ(နံ)မုဉ်ဖိတဖဉ် ဘဉ်ကွီၤထီဉ်ထးကွီၤကိဉ်လဲဉ်

ပူၤကွၢ်လၢပုၤတဘျုးနံနံကရုဏ်နံကလုာ်နံအကျါကလုာ်နံဖိတဖုလၢ
အမုၢ်ပုၤကယါ(နံ)မုဉ်ဖိ, လၢတၢ်ကိးအီၤလၢပဒိဉ်မုဉ်ဖိတဖဉ်န့ဉ်မုၢ်ပုၤလၢအဒိဉ်တၢ်
ယံလၢဒိဉ်မးလီၤ. အဝဲသ့ဉ်တဖဉ်တဖျါဉ်ယၢ်ထးကွီၤတဖဉ်ဒ်သိးပထံဉ်ဘဉ်ခဲအံၤအ
သိးဘဉ်. လၢခဲအဝဲသ့ဉ်ဘဉ်ဖျါဉ်ယၢ်ဝဲထးကွီၤန့ဉ်အဂ့ၢ်ဖဲအသးဒ်အံၤ-----

တဘျီလၢသဝီတဖျါဉ်အပူၤပုၤသးပုၢ်အိဉ်ဝဲတဂၤ, အိဉ်ဝဲဒီးအဖိမုဉ်လၢအဒိဉ်တၢ်ယံ
လၢခဲဂၤလီၤ. အဝဲသ့ဉ်တဖဉ်မုၢ်ပုၤလၢအယံလၢဒိဉ်မးအယံပုၤပိဉ်ခွါလၢအအိဉ်လၢ
အဝဲသ့ဉ်အသဝီပူၤတကးဘဉ်ပိဉ်ခွါလၢအအိဉ်လၢသဝီအဂၤလၢအမုၢ်အဝဲသ့ဉ်အသ
ဝီအကပိဉ်ကပၤတဖဉ်စ့ၢ်ကိးဘဉ်သ့ဉ်ဘဉ်သးပုၤဒိဉ်ပုၤဝဲမုဉ်ခဲဂၤန့ဉ်ဒိဉ်မးလီၤ.

လၢကရုဏ်နံဟီဉ်ကဝီၤန့ဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်အလဉ်တကလုာ်လၢတၢ်ကိးအီၤလၢ “စွဉ်
တိဉ် (စွယ်တော်)” အလဉ်တကလုာ်လၢပုၤအိဉ်ဝဲသ့န့ဉ်လီၤ. စွဉ်တိဉ်အလဉ်ဝဲန့ဉ်

အရိုဘဲဒိုင်မးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မဲထီၣ်ဒၣ်လၢပှ်ပူၤအယိၣ်သိးပှ်ကအိၣ်ဘၣ်စွဲၣ်တီၣ်အလၣ်အံၤအဂီၢ်ပှ်ဘၣ်လဲၤယုဒ့ဒဲဒၣ်ကီၤကီၤခဲခဲလၢပှ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တနံၤန့ၣ်, ပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ယံလၢခံၣ်အံၤလဲၤယုဒ့ဒဲဒၣ်စွဲၣ်တီၣ်လၣ်လၢပှ်လၢကျါန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤလၢပှ်ပူၤအခါထံၣ်ဝဲစွဲၣ်တီၣ်အထူၣ်ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢအကစီၤထီၣ်ဒိုင်မးအယိအဝဲသ့ၣ်ဒဲးဝဲအလၣ်တဖၣ်တတုၤဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အခါဒီးတကါဖးဒိုင်တဖုကွၢ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လီၤ. ဒီးဟဲယီၤဆူပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်န့ၣ်အကပၤဒီးသံကွၢ်ဝဲ, “ယကဘၣ်ဒဲးန့ၢ်သုစွဲၣ်တီၣ်အလၣ်ခါ.” ဒီးပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်န့ၣ်စံးဆၢဝဲ, “အိ, ဒဲးန့ၢ်ပှ်.. တၢ်ဘျးဒိုင်မးလီၤ.” အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ်စွဲၣ်တီၣ်အလၣ်ဒိုင်န့ၢ်ဒ်ကဘၣ်ပျံဝဲဒီးတကါလီၤ. အယိအဒီပှ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်န့ၣ်တဲလိာ်အသးကဒဲကဒဲ, “အိ... ဒီးတကါတဖုအံၤအသးဂ့ၢ်တဘီ...”

တယံၢ်ဘၣ်ဒီးတကါဟဲက့ၤဒဲးန့ၢ်ပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်န့ၣ်ဒီးစွဲၣ်တီၣ်အလၣ်ပျဲၤကတဖျါၣ်ဒီးဟဲက့ၤလီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်လီၤလီၤ. ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲကဆူပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်န့ၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဝဲ, “ယဘၣ်လဲၤဒဲးန့ၢ်သုစွဲၣ်တီၣ်လၣ်အယိသုကဘၣ်ဟံးန့ၢ်ယၤလီၤ.” ဖဲန့ၣ်အပှ်မုၢ်တဂၤတဲက့ၤဝဲ, “ဒီးတကါဒါ...တဘၣ်ဟံးန့ၢ်ပှ်တဂ့ၤ..ပထီၣ်ပှ်ခံၣ်လၢာ်လံ” လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဒီးတကါတဲက့ၤအီၤ, “ယတနၢ်သုဘၣ်... သုတၢ်အိၣ်လံနၢ်က့ၤယကဟံးန့ၢ်သုလီၤ”... ဒီးတကါန့ၣ်တဲဝဲဝံၤဒီးက့ၤကိးဝဲပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်န့ၣ်ဆူအဟံၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်နၢ်ခိတုၤယီၤန့ၣ်ဒီးတကါတဲဘၣ်ပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်န့ၣ်, “ဟဲလၢအံၤ... သုကဘၣ်မံလၢယကပၤတဂၤခိပၤပၤလီၤ.” ဖဲန့ၣ်ပှ်ဒီပှ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်ဝဲဒီးတကါ, “တချးပမံပအဲၣ်ဒီးလဲၤဟးတၢ်လီၤခံ” လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲဝဲဝံၤလဲၤဟးထီၣ်ဆူတၢ်ချးဒီးတဲလိာ်အသး, “ပကမၤဒ်လဲၣ်.. ပတအဲၣ်ဒီးကဲဒီးတကါအမါဘၣ်.” ဝံၤအဝဲသ့ၣ်ထုးထီၣ်အတၢ်ကူၣ်လီၤ. တစီၤဖိပူၤကွံာ်အဝဲသ့ၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဝဲထးကွီၤတဖၣ်လၢအထံၣ်န့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အကပိာ်ကပၤဝံၤဟဲက့ၤန့ၣ်လီၤဆူဟံၣ်ပူၤလီၤ.

ဖဲဒီးတကါထံၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်, “သုဖျိၣ်ယၢ်တၢ်မနုၤလၢသုကိာ်ဘိလဲၣ်.” အဝဲသ့ၣ်တဲ

ဆၢဝဲ, “ဒီးတကါၤ.. လၢမုၢ်ဆါခီအဆၢကတီၢ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ပှၤလၢအယံၤလၢဒိၣ်မး...ဘၣ်ဆၢမ့ၢ်တုၤမုၢ်န့ၣ်နီၣ်ပကီၢ်ဘိၣ်ဖဲထီၣ်ကယီၤမီၤဒီးပလၢအလၢလၢယးထီၣ်လီၤ. ပဒီပုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်ပဘၣ်ယၢ်တၢ်ဆိၣ်ယီၤလီၤ.” ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ယုၢ်ထီၣ်ပွဲးဝဲအကီၢ်ဘိဒီးမၤကျိၣ်ထီၣ်ဝဲအမဲၢ်ချံတဖၣ်အယံၤဒီးတကါပျၢထီၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးတဲက့ၤဝဲ, “ဂ့ၤလံ...ယကပျၢကွံၣ်သုလီၤ..နၢ်က့ၤယတနၢ်သုဘၣ်..လီၤတံၢ်တလီၤတံၢ်ခဲမုၢ်ဆၢယကလဲၤကွၢ်ကဒီးသုလီၤ.” သတးဒီးပျၢက့ၤကွံၣ်ဝဲပှၤဒီပုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်ပဆူသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲပှၤဒီပုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်ပအံၤက့ၤတုၤဆူဟံၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဲပွဲးအပၢ်သးပုၢ်ဒီးတၢ်မၤအသးခဲလၢ်လီၤ. သတးဒီးအပၢ်စ့ၢ်ကီးတဲဘၣ်အဖိမုၢ်ခံၣ်ပန့ၣ်လၢ, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်, ဒ်သီးသုကပူၤဖျဲးလၢဒီးတကါအတၢ်မၤအၢမၤသီအဂီၢ်ယကမၤန့ၢ်သုလီၤ.” ဒီးအပၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ဒုးဖျိၣ်ထီၣ်ဝဲအဖိမုၢ်ခံၣ်ပလၢ်အကီၢ်ဘိလၢထးကွီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပှၤကယါ(နံ)မုၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဒ်သီးကပူၤဖျဲးဒီးဒီးတကါအတၢ်မၤအၢမၤနးအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်ဖျိၣ်ယၢ်ဝဲဒ်ထးကွီၤတဖၣ်လၢအကီၢ်ဘိလီၤတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤကညီအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤ တဆိဘၣ်တဆိ

လၢထံးလၢသီန့ၣ်လၢမူကပိၣ်လိာ်အပူၤတၢ်မနုၤမးတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ဒၣ်ထဲကလံၤမုၢ်ဒီးကလံၤခွါလၢအအူဝုၤဝီၤလၢမူကပိၣ်လိာ်အပူၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီကလံၤမုၢ်န့ၣ်လူၤအူပိၣ်ကလံၤခွါအခံတချုးဘၣ်. ဖဲကလံၤခွါကွၢ်တရံးကဒါက့ၤအလီၢ်ခံအခါန့ၣ်တထံၣ်ကလံၤမုၢ်ဘၣ်. အယိကလံၤခွါန့ၣ်ဟဲက့ၤအူကဒါက့ၤဆူကလံၤမုၢ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်ဒီးသံကွၢ်ကလံၤမုၢ်ဒ်အံၤ, “ဘၣ်မနုၤအယိနလူၤအူပိၣ်ယခံတချုးဘၣ်လဲၣ်” လီၤ. ဖဲန့ၣ်ကလံၤမုၢ်စံးဆၢအီၤ, “ဒ်ယမ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်အသိးအခဲအံၤယအိၣ်ထီၣ်ဒီးယဟုးယသးလံ” န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီကလံၤခွါန့ၣ်အူဝးတရံးကလံၤမုၢ်တဝီဝံၤတဝီတုၤလၢကလံၤမုၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ကလံၤသတိၢ်ဒ်ဖးဒ်တဖျၢၣ်တစုန့ၣ်လီၤ. လၢသတိၢ်ဒ်အပူၤန့ၣ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူလၢအမ့ၢ်မ့ၢ်ယါကစၢ်မုၢ်တဂၤဟဲအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လီၤ.

ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူဆၢနီၤဝဲဒၣ်လၢအသတိၢ်ဒ်အလီၢ်ဒီးကွၢ်မူကပိၣ်လိာ်ဝးဝးန့ၣ်လီၤ. အဝဲထံၣ်ဘၣ်ဝဲဆၢလွံၢ်ဖျၢၣ်လီၤ. ဆၢလွံၢ်ဖျၢၣ်အံၤအလွံၢ်အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဒ်

အမၤအဂီၢ်, အဘီ, အဝါဒီးအလွဲၤဂီၤဝါတဖၣ်လီၤ. ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူကွၢ်န့ၣ်လီၤဝဲဆူအသတိၤဒံၣ်ပူၤဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲကပီၤဖးဒိၣ်တဘျီတပူၤယီၤဒီးတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဆူကပီၤဖးဒိၣ်လၢကဘီထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်လၢအဝဲအဖိအလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ဆိးဝဲအဂီၢ်လီၤ. ကပီၤဖးဒိၣ်န့ၣ်ဒုးစဲဘူးဝဲဆၣ်လွံၤပျၢၣ်လၢကပီၤလုၣ်ဒီးဘီထီၣ်ဝဲကပီၤဟံၣ်ဖးဒိၣ်တပျၢၣ်လီၤ. ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်ကပီၤဟံၣ်ဖးဒိၣ်တပျၢၣ်အံၤဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢအဖိအလံၤတဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲတသ့ဘၣ်အယိထူတလံးကဒါက့ၤဝဲကပီၤဟံၣ်ဒီးတ့ၢ်န့ၣ်ကဒါက့ၤဝဲဒၣ်ဆူသတိၤဒံၣ်အပူၤလီၤ. ဝံၤအဝဲကွၢ်န့ၣ်လီၤကဒီးဆူသတိၤ ဒံၣ်ကဒီးတဘျီဒီးမၤလီၤတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်ဟဲထီၣ်ဆူခိၣ်ဒီးမၤတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်ဘီထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်လၢအဖိအလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ဆိးဝဲအဂီၢ်လီၤ. ဒီးတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်န့ၣ်ဟဲထီၣ်လၢသတိၤဒံၣ်အပူၤဒီးတရံးဝဲတဝီဝံၤတဝီန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးတလုၣ်လီၤအသးဆူမူကပိၣ်လိာ်အပူၤဒီးတရံးဝဲတဝီဝံၤတဝီလီၤ. ဖဲတၢ်အၢၣ်ကိၣ်လိၣ်တဖၣ်တရံးဝဲတဝီဝံၤတဝီအဖၤမုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်စးထီၣ်ဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်ဒီးအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဟီၣ်ခိၣ်အမဲၣ်ဖံးခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အကိၤဧါ မ့တမ့ၢ် ပွဲၣ်ဒီးကဖိလီၤဖိဧါန့ၣ်လီၤ. အယိအဝဲတ့ထီၣ်ဝဲတၢ်အူးတဒုးဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်ကလုာ်ဆူတၢ်အူးလၢကဟဲလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးမၤကွၢ်လၢမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်အမဲၣ်ဖံးခိၣ်ကိၤဆံးအါလၢအဖိအလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ဆိးဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ပျၢၣ်အပူၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အူးန့ၣ်ဟဲလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဘၣ်ဆၣ်တထိးဘူးဝဲဒၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်ဘၣ်. ဖဲတၢ်အူးဟဲက့ၤဆူပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူအိၣ်အခါတဲဝဲဒံၣ်အံၤ, “ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်န့ၣ်ပွဲၣ်ဒီးကဖိအယိတကြၢၤလၢနဖိနလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ကဆိးဝဲအဂီၢ်ဘၣ်” လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢတၢ်အူးန့ၣ်တထိးဘူးကွၢ်ဒၣ်လဲၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်အယိဆိၣ်ယီဝဲဒၣ်တၢ်အူးလၢတစီၤသးတဘၣ်မံၤလၢဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်ဘၣ်, ကဘၣ်မံၤဒၣ်ထဲလၢသ့ၣ်ခံအယိစးထီၣ်ဖဲန့ၣ်လံၤလံၤတၢ်အူးတဖၣ်မံၤဝဲဒၣ်လၢသ့ၣ်ခံန့ၣ်လီၤ. လၢခံပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်တ့ထီၣ်ဝဲထီၣ်ထူဒံၣ် (ထီၣ်ဆံးဆံးဖိတကလုာ်လၢအစီၤလီၤအိၣ်ဘုးလၢဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်) တဘျီဒီးမၤထီၣ်အံၤဟဲလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးမၤကွၢ်လၢမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်ကိၤဆံးအါလၢအဖိအလံၤတဖၣ်ကအိၣ်ကဆိးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ထူဒံၣ်န့ၣ်ဟဲလီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးမၤကွၢ်ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးခိၣ်လွံၤနၢၣ်လၢဂီၢ်ခိဖျိစံၣ်ဝုၤစံၣ်ဝီၤဝဲန့ၣ်

လီၤ. ဖဲအဝဲဟဲကွၢ်ဆူပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူအအိၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်ဝဲဒ်အံၤ, “ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖဲခိၣ်န့ၣ် ကိၤဝဲဒ်လၢနီၣ်နီၣ်လံၤတဖၣ်ကအိၣ်ဆိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.” ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်ပတြၢၤဝဲ ဒ်ထီၣ်ဖိဒီးမၤလိာ်ပိာ်လီၤဝဲဒ်အံၤ, “န့ၣ်တတ်န့ၣ်ဟဲအိၣ်ဆိးဒီးယၤ, ဒီးကွၢ်အိၣ်နဲ လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢထဲ ဖဲ လၢတက့ၢ်” လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ထီၣ်ဖိတကလုာ်အံၤအိၣ်လၢဟီၣ် ခိၣ်ချၢယုလၢ, ဒီးအိၣ်တွံၤယုလၢန့ၣ်လဲၤအိၣ်ဆိးဝဲတပူၤယီၤဒီးမုၢ်ယၢမုၢ်ကစၢ်ပွဲၣ်သုၣ် လုၣ်မူန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံ, ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူန့ၣ်ဟဲလီၤဆူဒီသုမိဇုလၢအမ့ၢ်တၢ်လီၢ်အထီကတၢ် တတိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးဟဲဆိလီၤပာ်လီၤဝဲအဖိအလံၤတဖၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ် သိးအဖိအလံၤတဖၣ်ကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကပီၤအဂီၢ်, ပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူတုၤလီၤန့ၣ်မဲၣ်ထံက လၢကစၢ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. မုၢ်လၢအဖိအလံၤတဖၣ်ဟူးဂဲၤဖဲမၤကသုလၢမဲၣ်ထံက လၢကစၢ်အတၢ်ကပီၤကဒုကယီၢ်အပူၤအဂီၢ်လီၤ. အလီၢ်ခံ, အဝဲတုၤလီၤဝဲဆၣ်ဖိကီၢ် ဖိတဖၣ်ဒီးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲတုၤလီၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီး တၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်လၢကပံၣ်တဘျီလၢလၢန့ၣ်ကွံာ်တွံၤကွံာ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်အဘျီၣ် အစၢ်တဖၣ်လၢအယံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲတုၤလီၤဝဲဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်ဝံၤ အလီၢ်ခံထံၣ်ဝဲဒ်လၢကပံၣ်အဘျီၣ်အစၢ်တဖၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်ဝဲဒ်ကပံၣ်ပူၣ်ဖးဒိၣ်တပူၣ် န့ၣ်လီၤ. အယီၤအဝဲဟံးန့ၣ်ဝဲဒ်တဘျီး (ကပံၣ်ပူၣ်ဖးဒိၣ်တပူၣ်) ဒီးတုၤလီၤဝဲဒ်ကဆိ တဒုလီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်ကိးကဆိလၢတဘျီး (ကပံၣ်ဖးဒိၣ်တပူၣ်) လီၤ. အဝဲတုၤလီၤ ဝဲကဆိတဒုဝံၤအလီၢ်ခံတက့ၢ် (ကပံၣ်လၢအိၣ်တွံၤတပူၣ်) န့ၣ်, တုၤလီၤဝဲတၢ်ဒိၣ်ခိၣ် တဒုဒီးပုၤကညီတဖၣ်ကိးတၢ်ဒိၣ်ခိၣ်လၢတက့ၢ် (ကပံၣ်လၢအိၣ်တွံၤတပူၣ်) န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အခါ, လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအပူၤတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိးတၢ်မဲတၢ်မါတအိၣ်ဝဲနီတထူၣ်ဘၣ်. န့ၣ်ဆၢၣ်အတၢ်ကပီၤစ့ၢ်ကိးတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ဒ်ထဲမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်လၢအတၢ်ကပီၤ တဆုံတဖျါကဲာ်ဆိးဘၣ်တဖျၢၣ်လၢအအိၣ်လၢဒီသုမိဇုကစၢ်အဒီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. သနာ် ကုကုၤတဖၣ်န့ၣ်မဲထီၣ်လုာ်ဘၢကွံာ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘုၣ်ဒီးပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် န့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ကုၤတဖၣ်လၢကအိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤအဂီၢ်လီၤ.

တဘျီထွံၣ်ဖါသုးဒိၣ်တဒုန့ၣ်လဲၤထီၣ်ဆူမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်အဒီစိးမိၤဝဲဒ်တၢ်တ မံၤလၢအအိၣ်လၢကစၢ်အဘးခိတကပၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်န့ၣ်ဟူဝဲဒ်ထွံၣ်မိၤ

တၢ်လၢၤသ့ၣ်လၢၤသးဘၣ်ဆၣ်မိၤဝဲဒၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်ဘၣ်. ပှၤကညီတဖၣ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်တၢ်လၢအအိၣ် လၢမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်အဘးခိတကပၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤကညီတဖၣ်ကိးထီၣ်ထီၣ်ပှၤအဖါတဘျုးဒီးမၤထီၣ်ပှၤလဲၤယူၤထီၣ်ဆူမဲၣ်ထံကလၢကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးလၢကစၢ်အ

ဘးခိတကပၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ပှၤလဲၤယူၤထီၣ်ဝဲဒၣ်ဆူကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးလဲၤကွၢ်တၢ်မနုၤမၤအသးလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ထီၣ်ပှၤန့ၣ်, ကဘၣ်ရဲပှၤဝဲဒၣ်ပှၤကညီတဖၣ်လၢတၢ်ကဲထီၣ်အသးလဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်အယိအဝဲမၤနီၣ်ဝဲတၢ်မၤအသးအပနီၣ်လၢအမဲၣ်ခံအလိၤဒီးဟဲက့ၤဝဲဆူပှၤကညီတဖၣ်အအိၣ်လီၤ. အယိမုၢ်မဆါတနံၤအံၤထီၣ်ပှၤမုၢ်မၤကဆုၣ်လီၤအမဲၣ်ခံန့ၣ်လီၤကိၣ်မုၢ်အယဲၤဟဲထီၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲပှၤကညီသံကွၢ်အီၤလၢတၢ်န့ၣ်မုၢ်မနုၤလဲၣ်အခါထီၣ်ပှၤစံးဆၢအီၤဒ်အံၤ, “တၢ်တခါဝဲန့ၣ်မုၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်. တၢ်ဝဲန့ၣ်အကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ယမၤနီၣ်ယာ်အီၤလၢယမဲၣ်ခံအဖီခိၣ်လီၤ” န့ၣ်လီၤ. ဒီးထီၣ်ပှၤန့ၣ်ထီၣ်ကဆုၣ်ထီၣ်ပှၤဝဲအမဲၣ်ခံလၢပှၤကညီတဖၣ်အမဲၣ်ညါလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပှၤကညီတဖၣ်တသ့ၣ်ညါဒီးဝဲတၢ်ဝဲန့ၣ်မုၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်ဘၣ်. အယိပှၤကညီတဖၣ်ကိးထီၣ်ကဒီးဝဲစိးကပုၤဒီးမၤစိးကပုၤလဲၤထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဆူကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးတဲပှၤအဝဲသ့ၣ်လၢမုၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. စိးကပုၤန့ၣ်ယူၤထီၣ်ဝဲဆူကစၢ်အဒိခိၣ်ဒီးထီၣ်တၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးဘၣ်ဆၣ်ကဘၣ်ရဲပှၤဝဲဒၣ်ပှၤကညီတဖၣ်လၢတၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢကစၢ်အဘးခိတကပၤလဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်အယိမၤနီၣ်ယာ်ဝဲလၢအဒိဆုအလိၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိမုၢ်မဆါတနံၤအံၤစိးကပုၤတနီၤအဒိန့ၣ်လီၤကိၣ်မုၢ်အကွၢ်အဂီၢ်အသိးလီၤ. ဖဲစိးကပုၤဟဲက့ၤဆူပှၤကညီတဖၣ်အအိၣ်

ဖန့်သတူကလတ်တလ်ပုကညီတသ့ညါန့ၣ်ဟဲဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢမံၣ်ထံကလၢက
စၢ်အဖီခိၣ်လီၤ. မ့ၢ်ခံဖျါၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢကစၢ်အဖီခိၣ်လီၤ. တၢ်ဟဲကိၢ်လီၤဖးဆါ
လၢဒီသ့မိၤကစၢ်ဒီးဘူးတၢ်မးလၢ ကုၤတဖၣ်ကသံကွၢ်လၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုကညီဒီးဆၣ်
ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်စးထီၣ်သၣ်ဝံၤလီၤဒီးဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ, ပုကညီဒီးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်သံ
ကွၢ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢတၢ်လီၤဖဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီ, ပုကညီတဖၣ်လဲၤဝဲဆူမုၢ်
ယါကစၢ်မုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူအအိၣ်ဒီးယုထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤ. မုၢ်ယါကစၢ်မုၢ်တုထီၣ်ဝဲ
ဒၣ်ချံၣ်ဒီးပျၢ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဆူပုကညီအအိၣ်လီၤ. ခုခါဖဲန့ၣ်,
ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်နၢ်ပၢ်ပုကညီအတၢ်ကတိၤတဖၣ်လီၤ. ပုကညီဒီးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတ
ဖၣ်ခဲလၢၣ်ဟဲစူးဖိၣ်ရဲဖိၣ်ထီၣ်အသးဖဲတၢ်လီၤဝဲန့ၣ်, ဒီးခးဝဲဒၣ်မုၢ်လၢအဘူးကတၢ်တ
ဖျါၣ်လၢချံၣ်လီၤ. တၢ်ယီၤတဖၣ်အမူအဒါန့ၣ်ဘၣ်မၤဘျၢထီၣ်ဝဲပျၢ်အဘိတဖၣ်အယီ
တုၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤတၢ်ယီၤအနၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ဆိၣ်ကျၢၤမးဝဲဒီးယံလၢဒိၣ်မးလီၤ.
မ့မ့တၢ်သ့တဖၣ်တခီ, ဘၣ်ထုးယၢ်ဝဲဒၣ်ချံၣ်အပျၢ်တဖၣ်လီၤ. အယီတုၤမုၢ်မဆါတ
နံၤအံၤဖဲတၢ်သ့တဖၣ်ဆါထၢၣ်ဝဲဘျၢဘျၢန့ၣ်လီၤကၢ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ထုးယၢ်ဝဲတၢ်တမံၤ
မံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲပုကညီတဖၣ်ခးဝဲမုၢ်အဘူးတဖျါၣ်လၢချံၣ်အခါဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိခဲလၢၣ်န့ၣ်
မၤစၢၤဝဲဒၣ်ပုကညီတဖၣ်လၢကိးသနၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. မုၢ်လၢအဘူးတဖျါၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီး
ပျၢ်တဖၣ်အယီအတၢ်ကတိၤလီၤပံၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်အလီၤခံမုၢ်လၢအလီၤပံၣ်
တဖျါၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်လါန့ၣ်လီၤ. အယီမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, ပုကရၢၣ်နံၣ်ဖိတဖၣ်
ကိးဝဲလါလၢ“လဲ(နိ)”မုၢ်လၢအလီၤပံၣ်တဖျါၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်နံၤဒီးနၢ်ဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်
လီၤ. တၢ်စးထီၣ်စူၤလီၤဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်ဟဲမဲထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ပုကညီတဖၣ်စး
ထီၣ်ဒူးဝဲမူထံးလွံၤလွံၤကျါဒီးမုၢ်န့ၣ်ဟဲထီၣ်လၢမုၢ်ထီၣ်တကပၤဒီးမုၢ်လီၤန့ၣ်လၢမုၢ်န့ၣ်
တကပၤန့ၣ်လီၤ. တယံၣ်ဘၣ်နံၣ်ဒီးလါတဖၣ်ဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဖဲန့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤပုၤကညီတဖၣ်လဲၤဆူမုၢ်ယၢကစၢ်မုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လုၢ်မူအအိၣ်ဒီးယုတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လီၤ. မုၢ်ယၢမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်လၢဘုချံးဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢအချံတဖၣ်လၢကသ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်ဝဲအဂီၢ်လီၤ. (ဖဲန့ၣ်အခါဘုချံတဖၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ထဲသိးဒံသၣ်လီၤ.) မ့မုၢ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂီၢ်, မုၢ်ယၢမုၢ်မၤလိာ်ဝဲဒ်အံၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတနီၤန့ၣ်ကအိၣ်နီၣ်, တနီၤကအိၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ, တနီၤကအိၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးတနီၤကအိၣ်တၢ်ဖိလံၤဖိယၢတဖၣ်လီၤ. ပုၤကညီဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ဆိးသကိးဝဲဒ်မုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်လၢဒီးသုမိရူအမုၢ်ယၢကစၢ်မုၢ်အတၢ်ပၤအဖိလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဂၤတအိၣ်နီတမံၤလၢပုၤကညီတဖၣ်ကမၤအဂီၢ်ဘၣ်, ထဲဒ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဘုတနံၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲဒ်ကၢၣ်ကၢၣ်ကျူကျူဒီးအိၣ်မံအိၣ်မံဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံပုၤကညီတဖၣ်စးထီၣ်အိၣ်တဆူၣ်တချ့ထီၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်လဲၤဝဲဆူမုၢ်ယၢမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လုၢ်မူအအိၣ်ဒီးယုတၢ်မၤစၢၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်မုၢ်ယၢမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လုၢ်မူစးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်, ပိာ်ဆၢထၢၣ်တၢ်တဘိဒီးဂဲၤကလံၣ်တရံးဝုၤဝီၤတၢ်တဘိအဝဲန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးမုၢ်ယၢမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဆူနးအိၣ်မူး (မုၢ်မုၢ်ယၢမုၢ်လၢအဆံးတဂၤလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒိၣ်)လၢကတိခိၣ်ရိၣ်မဲၤဂဲၤကလံၣ်ဝုၤဝီၤတၢ်တဘိန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်ဂဲၤကလံၣ်ဝုၤဝီၤတၢ်တဘိန့ၣ်ကိးမုၢ်နံၤဒဲးအယီၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဂ့ၤထီၣ်ဝဲလီၤ.

လၢဒီးသုမိရူကစၢ်လီၤန့ၣ်သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်တမဲထီၣ်ဝဲဘၣ်. ထဲဒ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအဆံးဖိတဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အယီၤပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဟံးန့ၢ်ဝဲတဖိ (တၢ်အမုၢ်ဖိလၢတၢ်မၤနီၣ်ခွဲသိၣ်) လၢအမုၢ်တၢ်အထူၣ်ဆံးဆံးဖိတကလုာ်အံၤအဘိလၢတၢ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ. ကိးနံၤဒဲးပုၤကညီတဖၣ်ဂဲၤကလံၣ်ဝုၤဝီၤတၢ်အထူၣ်ဖိအံၤအယီၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, အိၣ်ပွဲၤဝဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်တဖၣ်လဲၤပုၤကွံာ်အနံၣ်တဖၣ်အနံၣ်အသိး, သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်တဖၣ်မဲထီၣ်လုာ်ဘၢကွံာ်ဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဆၣ်လၢဒီးသုမိရူကစၢ်အလီၤန့ၣ်သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဘၣ်. ပုၤကညီတဖၣ်အဲၣ်ဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲသ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်ဒ်တၢ်တဖၣ်အသိးလီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်ယုကွံာ်ဝဲဒ်သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်လၢဒီးသုမိရူကစၢ်အဟီၣ်ကဝီၤပုၤဝးဝးခဲလၢၣ်ဘၣ်ဆၣ်တထံၣ်ဝဲသ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်နီတထူၣ်ဘၣ်. သ့ၣ်ထူၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်တဖၣ်မဲထီၣ်ဝဲဒ်လၢတၢ်တြိဖးယိာ်အဘးခိတကပၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တြိန့ၣ်မုၢ်လၢယိာ်ဒိၣ်

မးအယိပှကညိတဖှလဲတဖှိဆူတံတြိအခိဉ်ထံးနိတဘျိဘဉ်.

လတံန့အယိ, ပှကညိတဖှလဲဆူမုာ်ယါမုာ်ပွဲဉ်သုဉ်လုဉ်မူအအိဉ်ဒီးယုတံဟုဉ်
ကုဉ်ဟုဉ်ဖးလမုာ်အဝဲသုဉ်ကမးန့ဝဲသုဉ်ထုဉ်ဖးဒိဉ်ဖးထီလကပိာ်ဆာထာဉ်တၢ်အ
ဂီၢ်လၢအအိဉ်လတံတြိဖးယိာ်အဘးခိတကပၤဒ်လဲဉ်န့လီၤ. မုာ်ယါကစၢ်မုာ်ဟုဉ်
လီၤအဝဲသုဉ်တံာ်ဂီၢ်တဖှ, သ့ဉ်လးဒီးပီၤအူကဲၤထီဉ်မုာ်အူတဖှန့လီၤ. ပှကညိ
တဖှမၤကဲၤထီဉ်မုာ်အူဒီးသ့ဉ်လးဒီးအူကဲၤထီဉ်ဝဲလၢပီၤတဖှဝံၤ, မၤပှၢ်လီၤဝဲတံာ်
ဂီၢ်တဖှလီၤ. တံာ်န့ဝံၤဒီးပှကညိတဖှဘျိထီဉ်ဝဲတံာ်ဘိတံၤတဘိလၢကလဲၤခိဉ်
ဝဲဒဉ်တံၢ်တြိဖးယိာ်အဂီၢ်လီၤ. တံာ်ကလဲၤခိဉ်တံၤတဘိအံၤအဂီၢ်, ပှကညိကိးဂၤဒီး
န့တံၢ်တြိအီၤလၢတဘဉ်အိဉ်တံာ်အိဉ်လၢအဆံဉ်ဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်လၢပှကညိတဖှအ
ကျါ, ပှကညိအိဉ်ဝဲတန့ဉ်လၢတံာ်ကိးအီၤလၢ “စီမူ” (ပှလၢအမၤတံာ်တံာ်, ပှ
မၤဟးဂီၢ်တဖှ) တဖှတလူၤဒိကနဉ်မၤပိာ်ထွဲတံၢ်တြိအံၤဘဉ်ဒီးအဝဲသုဉ်အိဉ်ဝဲတံာ်
အိဉ်လၢအဆံဉ်တဖှလီၤ. ပှကူပှကညိတဖှစူဝဲန့ဝဲလၢပှတဂၤမုာ်အိဉ်ဘဉ်
တံာ်အိဉ်လၢအဆံဉ်န့, တံာ်တတၢ်တနါ(တံာ်ဟဲဝဲအံၤ)ကလီၤဘဉ်လၢပှလၢအလဲၤ
ခိဉ်တံာ်ဘိတံၤတဖှအလီၤလီၤ. ဖဲပှကူပှကညိတဖှလဲၤခိဉ်ဝဲဒဉ်တံၢ်တြိဘိတ
ဘိအံၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ်အခါ, မုာ်ယါမုာ်နးအိဉ်မူန့လီၤတံာ်ဆူတံၢ်တြိဖးယိာ်အပူၤလီၤ.
ဘဉ်ဆဉ်ပှကူပှကညိအဂၤတဖှတဟ်သုဉ်ဟ်သးဝဲတံာ်ကဲထီဉ်အသးအံၤနိတဂၤ
ဘဉ်. ဖဲပှကူပှကညိတဖှလဲၤတုၤလၢတံၢ်တြိအမုာ်ထီဉ်တကပၤအခါအဝဲသုဉ်စး
ထီဉ်ယုကွဲၤဒဉ်သုဉ်ထုဉ်လၢအကြးဒီးတၢ်လၢတံာ်ကပိာ်ဆာထာဉ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲ
သုဉ်ထံဉ်န့ဝဲသုဉ်လီၤဆီအကလုာ်တဖှအကျါတထုဉ်လၢတံာ်ကိးအီၤလၢတံာ်ခွဲဉ်မီး
လီၤ. အဝဲသုဉ်ကုဉ်လီၤဝဲဒဉ်သုဉ်အံၤလၢကပိာ်ဆာထာဉ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ. အယိတုၤမ
ဆါတနံၤအံၤတံာ်ခွဲဉ်မီးန့မုာ်တံာ်တမံၤလၢပှကရွှင်နံတဖှဟ်လုာ်ဟ်ပှၤဝဲဒဉ်န့
လီၤ. ဖဲပှကညိတဖှကူၢ်လီၤကွံာ်သုဉ်ထုဉ်ဝံၤအလီၢ်ခံအဝဲသုဉ်ဘူးန့ဝဲသုဉ်ထုဉ်အ
မိၢ်ပှဒီးဟဲက့ၤမိာ်ခိဝဲဒဉ်ဒီးတံၢ်တြိဘိတံၤဆူဒီးသုမိဉ်ကစၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲသုဉ်ဟဲက့ၤတုၤ
န့အဝဲသုဉ်ကယၢကယဲထီဉ်ဝဲဒဉ်သုဉ်ထုဉ်တဘိအံၤလၢကကဲထီဉ်တၢ်ဃံလၢတ
ဘိလီၤ. ပှကူပှကညိခဲလၢဟ်ဟ်ဖိဉ်ထီဉ်အသးလၢဒီးသုမိဉ်ဒီးပိာ်ဆာထာဉ်ဝဲတၢ်
တဘိအံၤလီၤ. ဖဲအပိာ်ဆာထာဉ်ဝဲတၢ်တဘိအံၤဘျါဘျါဝံၤအလီၢ်ခံအဝဲသုဉ်မၤဝဲ

တၢ်ဖးဒိၣ်မူးပွဲၣ်ခိၣ်ဖျါၣ်ကလံၣ်ဝုၤဝီၤဝဲတၢ်တဘိအံၤလီၤ. (တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, ပုၤကရုဏ်နံၣ်ဖိတဖၣ်မၤဝဲတၢ်ဖးဒိၣ်အမူးတနံၣ်တဘျီလီၤ.)

ဖဲပုၤကိးဂၤဒဲးဂဲၤကလံၣ်ဝုၤဝီၤဝဲတၢ်ကပၤအခါ, ပုၤကူပုၤကညိတဖၣ်တထံၣ်မုၢ်ယါ မုၢ်နးအိၣ်မူလၢပုၤဂဲၤကလံၣ်တဖၣ်အကျါဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဝဲလၢ နးအိၣ်မူလီၤမၤလီၤ. အယိပုၤကူပုၤကညိတဖၣ်လဲၤဟးယုကွၢ်နးအိၣ်မူဘၣ်ဆၣ်ယုဝဲ နးအိၣ်မူတဘၣ်ဘၣ်. လၢခံကတၢ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤဝဲဒၣ်ဆူပြၣ်လါဒုဖူ (မုၢ်ယါခွါလၢအ လဲၤတၢ်လၢဆၣ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်အအိၣ်) အအိၣ်ဒီးမၤအယုကွၢ်ဝဲဒၣ်နးအိၣ်မူလၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပြၣ်လါဒုဖူန့ၣ်စးထီၣ်လဲၤတၢ်လၢကယုကွၢ်နးအိၣ်မူအဂီၢ်လီၤ. လၢခံကတၢ်အဝဲထံၣ်နးအိၣ်မူလီၤတၢ်သံလၢတၢ်တြိဖးယိာ်အခိၣ်ထံးလီၤ. ပြၣ်လါဒု ဖူတဲဘၣ်ဝဲပုၤကူပုၤကညိသ့ၣ်တဖၣ်လၢနးအိၣ်မူလီၤတၢ်သံလၢတၢ်တြိဖးယိာ်အခိၣ် ထံးဘၣ်ဆၣ်အဝဲဟဲက့ၤစိာ်ထီၣ်ဝဲနးအိၣ်မူအစိာ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်အလီၢ်ခံ, ပုၤကူပုၤကညိတဖၣ်လဲၤဆူမၤရယၣ်ကွၢ်ထူ (မုၢ်ယါခွါလၢအခိၣ်ထီ) အအိၣ်ဒီးစံး ဘၣ်အီၤလၢကလဲၤထုးထီၣ်န့ၢ်က့ၤနးအိၣ်မူအစိာ်လၢတၢ်တြိအခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. မၤရ ယၣ်ကွၢ်ထူလဲၤလီၤဆူတၢ်တြိဖးယိာ်အပူၤဒီးဟဲက့ၤစိာ်က့ၤဝဲနးအိၣ်မူအစိာ်လၢပုၤ ကညိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုၤကညိတဖၣ်ဟဲစူးဖိၣ်ရိဖိၣ်ထီၣ်အသးလၢနးအိၣ်မူအ မိၢ်ပုၤကပၤဝးဝးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤနးအိၣ်မူအဂီၢ်, ပုၤကညိတဖၣ်ဆၢ တၢ်လၢကဘျီထီၣ်တၢ်မုၢ်ယါဒဲ (နတ်အိမ်) တဖျၢၣ်လၢနးအိၣ်မူအမိၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. အ ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဘျီတၢ်ကလၢအဟံၣ်ဒီးနးအိၣ်မူအနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤဒဲလဲၣ်. အဝဲသ့ၣ်တ ဖၣ်ဒိၣ်တၢ်နးအိၣ်မူအခိၣ်ယံးဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်မုၢ်ယါဒဲအထူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. ဒီးဒိၣ်တၢ်ဝဲအစုဒုၣ်အယံးဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဒၣ်အထူၣ်တဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်တၢ်ဝဲအစုယံးဒီးသ့ၣ်ဝဲဒၣ်တဒိဘိဒီးဒုးဝဲဘူးဝဲဒီးဒဲအထူၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အ ဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်တၢ်ဝဲအဂုၢ်ယံးဒီးမၤဝဲဟံၣ်ဒါလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘျၢၣ်ဝဲအဖံးဘုၣ်ဒီးသ့ၣ်ဝဲဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်တၢ်ဝဲအခိၣ်ဆူၣ်ဒီးသ့ၣ်ဝဲဟံၣ်ခိၣ်ဒုးတဖၣ်အသိးလီၤ. နးအိၣ် မူအနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤအက့ၤအခိၣ်လၢဂီၢ်အမုၢ်အယံးကိးဘိဒဲး, အညၣ်ခဲလၢဂီၢ်, အဖံးဘုၣ်တ ဖၣ်, အသ့ၣ်အစီၤခဲလၢဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်သုအီၤလၢတၢ်ဘျီထီၣ်တၢ်တၢ်မုၢ်ယါဒဲ အဂီၢ်လီၤ. တၢ်တဟံၣ်တၢ်အဝဲအယံးတဘိ, အညၣ်တက့ၤဒီးအသ့ၣ်တလီၤစီၤဒဲလဲၣ် ဘၣ်. အယိလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, လၢပုၤကရုဏ်နံၣ်ဖိတဖၣ်အကျါ, ပုၤလၢအသးဝံၣ်

တံတိုထိုင်တံတိုမုလ်ဒဲလၢနးအိၣ်မူအမိၣ်ပုၤဒိဂၤညါလၢအယံတအိၣ်တိုၤနီတဘိ, အညၣ်တအိၣ်တိုၤနီတလိၣ်ဒီးအသ့ၣ်တအိၣ်တိုၤနီတလီၤစီၤဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအသးဝံၣ်တံၣ်နီၤတဂၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညိတဖၣ်ဘိထိုင်ဝဲတံတိုမုလ်ဒဲလၢတဖျၢၣ်ဒီးနးအိၣ်မူအနီၤခိမိၣ်ပုၤဒိတဂၤညါန့ၣ်လီၤ. ဖဲနးအိၣ်မူအဲဘိထိုင်အသးဝံၣ်အလီၤခံ, ပုၤကညိတဖၣ်ကွဲမုၢ်ပုၤကူပုၤကညိခဲလၢၣ်ဆူဒီးသုမိၣ်ခိးမုၢ်ယါကိးဂၤဒဲးဆူတံၣ်မၤလၢကပိၤနးအိၣ်မူအမူအဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်သးပုၤနီၣ်ကွဲမုၢ်ဝဲကလံၤလီၤ. သတးဒီးကလံၤသးဒိၣ်ထိုင်တံၣ်ဒိၣ်ကလံၤဒီးအူတဖျၢၣ်တပျီၤဒီးသုမိၣ်ခိးကျိၤညါအယံနးအိၣ်မူအဲန့ၣ်ကလံၤအူဖျိးကွံၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညိသ့ၣ်တဖၣ်အသးဟးဂီၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

တံန့ၣ်အလီၤခံပုၤကညိတဖၣ်လဲၤဆူမုၢ်ယါမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူအိၣ်ဒီးစံးဝဲဒ်အံၤ, “ပတအဲၣ်ဒီးအိၣ်လၢဒီးသုမိၣ်ခိးအိၣ်လၢဘၣ်. ပအဲၣ်ဒီးလဲၤသးလီၤသးကျဲဆူတံၣ်လီၤအဖျၢၣ်တတီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. ပပျံၤကလံၤမုၢ်ဒိၣ်မးမုၢ်လၢဒီးသုမိၣ်ခိးအိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီတဖၣ်တအိၣ်အယံလီၤ. ပကဒဲဖျိးကွံၣ်ဖဲကလံၤဟဲအူတံၣ်အခါလီၤ. ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်တံၣ်လီၤအဖျၢၣ်တတီၤန့ၣ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထီတဖၣ်အိၣ်အါမးဒီးပအိၣ်ကဒဲဖဲန့ၣ်ကန့ၣ်ဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်စံးဘၣ်မုၢ်ယါမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူလၢကတုထီၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကျဲတဘိလၢအလဲၤလီၤဆူတံၣ်လီၤအဖျၢၣ်တတီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. မုၢ်ယါမုၢ်ပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူတုထီၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်မိၣ်ရှဲၣ်လၢအမုၢ်မူဂံၢ်ဖးဒိၣ်ဖးထီတဘိလၢကလဲၤလီၤဝဲဆူဒီးသုမိၣ်ခိးဆူတံၣ်လီၤအဖျၢၣ်တတီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကညိတဖၣ်စိၣ်ဃုာ်ဝဲဘုချံ, တၢသုတၢသုၣ်အချံဒီးတၢဒီးတၢလၣ်အချံအသၣ်တဖၣ်တန့ၣ်အယံအဝဲသ့ၣ်ကွံၣ်လီၤဝဲဆူတံၣ်လီၤအဖျၢၣ်တတီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးတၢချံတၢသၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢဖးကွံၣ်ဆူအကူအခိဆံးဆံးဖိတဖၣ်လီၤ. တံန့ၣ်အလီၤခံပုၤကူပုၤကညိခဲလၢၣ်, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိခဲလၢၣ်ဒီးတၢဖိလံၤဖိယါခဲလၢၣ်ဟးထီၣ်ကွံၣ်လၢဒီးသုမိၣ်ခိးလဲၤပိာ်လီၤမူဂံၢ်အဆံဆူတံၣ်လီၤအဖျၢၣ်တတီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢၣ်လဲၤတုၤဆူတံၣ်လီၤအဖျၢၣ်တတီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢန့ၣ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးတၢဖိလံၤဖိယါတဖၣ်အဂီၢ်တံၣ်အိၣ်တံၣ်အိၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်တံၣ်အိၣ်တအိၣ်လၢပုၤကညိတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. အယံအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကျိအိၣ်ဝဲဒ်မူဂံၢ်အဖံးဘ့ၣ်ဒီးဘၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. မုၢ်ဆါခိအကတီၢ်န့ၣ်ပုၤကညိတဖၣ်ဒိၣ်တံၣ်ကွံၣ်မူဂံၢ်အဖံးဘ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအိၣ်ကွံၣ်ဝဲခဲလၢၣ်, ဒီးလၢမုၢ်နၤအကတီၢ်န့ၣ်မူဂံၢ်အဖံးဘ့ၣ်တဖၣ်

ဟဲထီၣ်က့ၤအလီၤလီၤလီၤ. အယိပုၤကညီကိးဂၤဒဲးန့ၣ်ဘၣ်ဂဲၤဆၢဆၢၣ်လၢဂီၤခီဂီၤ
ဂီၤလၢကမၤန့ၣ်ဘၣ်မူဂံၢ်အဖံးဘၣ်အဂီၢ်လီၤ. လၢပုၤကညီတဖၣ်အကျါအိၣ်ဒီးစိဖူ(ပုၤ
လံၤလူၤကျူဆါ) တကလုာ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မံၤထၢၣ်စဲၤခံဒီးကလဲၤဟံးန့ၣ်ဝဲဒၣ်
မူဂံၢ်အဖံးဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မူဂံၢ်အဖံးဘၣ်တဖၣ်လၢကွံာ်ဝဲလီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲဒ်န့ၣ်ကိးနံၤဒဲးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကီၤဝံၤတန့ၢ်ဘၣ်အယိကျိ
တဲာ်ဝဲမူဂံၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီယိမူဂံၢ်က့ၤတလုာ်ထီၣ်အသးဆူဒီးသူမိရူကစၢ်အဒိခိၣ်
လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပုၤကုပုၤကညီတဖၣ်က့ၤကဒါက့ၤဆူဒီးသူမိရူတသ့လၢၤဘၣ်. မ့ၢ်
လၢလုကဘျၢ်ဖးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤဘံးထီၣ်ဒိၣ်မးအယိထီၣ်တဖၣ်ယူၤထီၣ်ဆူဒီးသူမိ
ရူကစၢ်အဒိခိၣ်တန့ၢ်နီတဘၣ်ဘၣ်, ထဲဒၣ်လံၣ်ပအိတဖၣ်စွါထီၣ်ဝဲလုတဖၣ်ဟ်အယိ
ထီၣ်ဝဲတုၤဆူဒီးသူမိရူကစၢ်အဒိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်အိတအိၣ်
လၢၤဘၣ်.

ပုၤကညီတဖၣ်လူၤထၢဖိၣ်က့ၤဘုရံလၢအလီၤတဲာ်ပြဲပြဲတဖၣ်ဒီးစးထီၣ်သ့ၣ်အိၣ်တၢ်
န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အချံအသၣ် (ဘုရံ) တဖၣ်တသၣ်ထီၣ်ဖိ
ထီၣ်ဘၣ်. ပုၤကညီအဲၣ်ဒီးလၢမုၢ်ယါမုၢ်ပျဲၣ်သ့ၣ်လုာ်မူဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢဘုတ
ဖၣ်ကဖိထီၣ်သါထီၣ်တဘျးဘျီလၢတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ. အယိပုၤကညီတ
ဖၣ်ကိးလံၣ်ပအိဒီးမၤလံၣ်ပအိလဲၤထီၣ်ဆူဒီးသူမိရူအမုၢ်ယါမုၢ်ပျဲၣ်သ့ၣ်လုာ်မူအအိၣ်
လၢအကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဆူဘုအထူၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကဖိထီၣ်သၣ်ထီၣ်လၢအဆၢက
တီၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးပှဲၤဘျီလၢတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ. ဖဲလံၣ်ပအိလဲၤထီၣ်တုၤ
လၢကစၢ်အဒိခိၣ်န့ၣ်အဝဲတဲဘၣ်မုၢ်ယါမုၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်လၢပုၤကညီတဖၣ်မၤအီၤန့ၣ်
လီၤ. မုၢ်ယါမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢဘုတဖၣ်ကဖိထီၣ်သၣ်ထီၣ်ဝဲတနံၣ်န့ၣ်သၢဘျီ
န့ၣ်လီၤ. ဖဲလံၣ်ပအိဟဲက့ၤလၢကျဲအခါအဝဲထံၣ်ဝဲဒၣ်ကိၣ်ဒွံးသၣ်လၢအမ့ၢ်သ့ၣ်သၣ်
တကလုာ်လၢအမဲထီၣ်ထီဘိလၢကစၢ်ဘံလီၤအလီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဒဲးအိၣ်ဝဲတၢ်သၣ်
လီၤ. တၢ်သၣ်အံၤဆၢဒိၣ်မးဒီးအရီၢ်ဝံၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. အယိအဝဲတဲဘၣ်သ့ၣ်လၢမုၢ်ယါ
မုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢသ့ၣ်အံၤကဘၣ်သၣ်ဝဲတနံၣ်ခံဘျီန့ၣ်လီၤ. အယိတုၤမုၢ်မ
ဆါတနံၤအံၤတနံၣ်အတီၢ်ပူၤသ့ၣ်တကလုာ်အံၤသၣ်ဝဲဒၣ်ခံဘျီန့ၣ်လီၤ. ဖဲလံၣ်ပအိဟဲ
က့ၤတုၤဆူပုၤကညီတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်အဝဲလိဝဲဒၣ်လၢမုၢ်ယါမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢ
ဘုတဖၣ်န့ၣ်ကဖိထီၣ်သၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ထဲတနံၣ်တဘျီမိလီၤ. အယိတုၤမုၢ်မဆါတနံၤ

အံၤဘုတဖၣ်ဖီထီၣ်သၣ်ထီၣ်ဝဲထဲတနံတဘျီဇိၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်နံတဖၣ်လဲၤပူၤကွံၣ်အနံတဖၣ်အသိး, ပုၤကညီတဖၣ်တအဲၣ်ဒီးအိၣ်လၢတၢ်လီၤ
အဖုၣ်တတီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလၢဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးလဲၤန့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးဝဲဆူဟီၣ်
ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သးတတီၤန့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်ကလဲၤန့ၣ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သး
တတီၤအဂီၢ်, ပုၤကညီတဖၣ်ကဘၣ်မၤလီၤပျီၣ်ကွံၣ်ဝဲလၢၣ်ဝဲတြီဖးဒိၣ်တဘျီလီၤ.
ပုၤကညီတဖၣ်ကျဲးစးမၤလီၤပျီၣ်ကွံၣ်ဝဲလၢၣ်ဝဲတြီဖးဒိၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကျဲးစးမၤလီၤ
ပျီၣ်ကွံၣ်တဘျီန့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်မၤလီၤပျီၣ်ကွံၣ်ဝဲတန့ၣ်ဘၣ်. လၢခံကတၢၢ်, အဝဲ
သ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢမုၢ်ယါမုၢ်အတၢ်မၤစၢၤမုၢ်တပၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤလီၤပျီၣ်
ကွံၣ်ဝဲကန့ၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ကိးကဒီးလံၣ်ပအိၣ်ဒီးမၤအလဲၤထီၣ်ဆူမုၢ်ယါမုၢ်အအိၣ်ဒ်
သိးကလဲၤတဲဘၣ်ဝဲလၢကမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢကမၤလီၤပျီၣ်ကွံၣ်လၢၣ်ဝဲတြီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
လၢၣ်ဝဲတြီဖးဒိၣ်န့ၣ်မုၢ်ယါကစၢ်မုၢ်ကွံၣ်လီၤန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်လးဒီးပီၤလၢတၢ်အူကဲၤထီၣ်မ့ၢ်
အူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤကဲၤထီၣ်မ့ၢ်အူလၢလၢၣ်အူအကပၤဒီးအူသ့ၣ်ဝဲဖူၣ်ဖူၣ်
ဒီးပီၤဘိလၢမ့ၢ်အူကဲၤထီၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်အူၣ်ကပၤအံၤကိၢ်လူးထီၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးပီၤဖး
ထီၣ်ဒီးကဲထီၣ်က့ၤလၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်လီၤ. ဒ်သိးကမၤပျီၣ်ကွံၣ်လၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်အ
ဂီၢ်ပုၤကညီတဖၣ်မၤဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဖးဒိၣ်တဖၣ်မၤစၢၤအီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ထဲဒၣ်ကသ့ၣ်
ဒီးကဆိတဖၣ်ဟဲမၤစၢၤတၢ်လီၤ. လၢညါန့ၣ်ကဆိအိၣ်ဒီးအနၢၤဝါဝါခံဘိလီၤ. ဘၣ်
ဆၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤပျီၣ်ထီၣ်ကွံၣ်လၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်အခါအဝဲသ့ၣ်အနၢၤတဖၣ်ကၢ်ကွံၣ်
လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်က့ၤအနၢၤတဖၣ်ယံလၢဝဲဒိၣ်မးအယိတ့ၢ်န့ၣ်က့ၤဝဲအနၢၤတဖၣ်ဆူ
အကိၢ်ပူၤဒီးတဘျီယိအနၢၤတဖၣ်ကဲထီၣ်က့ၤလၢအဝဲန့ၣ်လီၤ. ကသ့ၣ်တဖၣ်တခီအ
နၢၤန့ၣ်အိၣ်လၢအနၢ်အကဆူးလီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤပျီၣ်ကွံၣ်လၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်အခါအ
နၢၤတဖၣ်ကၢ်ကွံၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ဝဲအနၢၤဒီးဖဲအကွံၣ်ထီၣ်ဝဲဆူသ့ၣ်ခံအခါတဘျီ
ယိကဲထီၣ်လၢတခါးသၣ်တဖၣ်လီၤ.

ဖဲလၢၣ်ကိၢ်လိၣ်တဖၣ်ပျီၣ်ကွံၣ်န့ၣ်, ပုၤကညီတဖၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သး
တတီၤန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိအကလုာ်တဖၣ်အကလုာ်ပိာ်ထီၣ်အခံလီၤ. လၢကျဲးန့ၣ်,
ပုၤကညီအိၣ်ပတုာ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးသံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လီၤ. အဆိ
ကတၢၢ်, အဝဲသ့ၣ်သံကွၢ်ဝဲကဆိ, “ဘၣ်မနုၤအယိ သုဟဲပိာ်ပခံလဲၣ်.” ကဆိစံးဆၢ

အဝေသုဉ်, “ပကတုံဂ်နုသုသုဂ်ကျိဂ်တဖဉ်လီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ကသုဉ်လီၤ. ဒီးကသုဉ်စံးဆါအီၤ, “ပကတိစၢၤသုဒီးသုတၢ်ဘိဂ်တၢ်စၢၤတဖဉ်လီၤ.” ဝံၤဒီးသံကွၢ်ဝဲ ကိၤလၢအူးစံးဆါ, “ပကတိသုဒီးသုတၢ်ဘိဂ်တၢ်စၢၤလီၤ.” ဝံၤဒီးသံကွၢ်ဝဲကျိၢ်, ကျိၢ် စံးဆါအဝေသုဉ်, “ပကနီၣ်နုသုလုဉ်လီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ပနၢ်, ဒီးပနၢ်စံးဆါ အီၤ, “ပကထူနုသုစံဉ်လီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ထွဲဉ်, ထွဲဉ်စံးဆါ, “ပကကွၢ်ထွဲ သုသးသမူလီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ထိး, ဒီးထိးစံးဆါအီၤ, “ပကဟ့ဉ်သုဒီးပဖံး ပညဉ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အိဉ်အဝံဉ်အဘဲလီၤ.” ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ဝဲသုဉ်မံယီၤ, သုဉ်မံ ယီၤစံးဆါအဝေသုဉ်, “ပကအိဉ်လၢသုကပၤလီၤ. ဝံၤဒီးအဝေသုဉ်သံကွၢ်ဝဲဆိတဖဉ် လီၤ. ဆိတဖဉ်စံးဆါအီၤ, “ပကဟ့ဉ်သုပယံပကွဲလၢသုကဖးဆိတၢ်လၢခါဆူညါအ ဂီၢ်လီၤ.”

ပုၤကညိတဖဉ်သံကွၢ်ဝဲဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိလၢပုၤကညိသံ ကွၢ်အိၤတဖဉ်န့ဉ်အိဉ်ဆိးတပူၤယီၤဒီးပုၤကညိဒီးမၤဘျုးဝဲပုၤကညိတဖဉ်တုၤမုၢ်မဆါ တနံၤအံၤလီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိလၢပုၤကညိတသံကွၢ်တဖဉ်န့ဉ်အိဉ်တၢ်ဝဲဒဉ်လၢ ပုၤပူၤဒ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိအမံၤတဖဉ်အသိးလီၤ. အဒိ - ပုၤကညိတဖဉ်သံကွၢ်ဆိဒီးဆိတ ဖဉ်စံးဆါလၢအဝေသုဉ်ကဟ့ဉ်အယံအကွဲလၢပုၤကညိတဖဉ်ကဖးဆိတၢ်လၢခါဆူညါ အဂီၢ်အယံပုၤကရုဏ်နံဉ်ဖိတဖဉ်စူးကါဝဲဆိယံတဖဉ်လၢတၢ်ကၢ်ဆိယံလၢကဖးဆိခါ ဆူညါတၢ်ကဲထီဉ်သးတဖဉ်အဂီၢ်လီၤ. စးထီဉ်ဖဲန့ဉ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိတနီၤကဲထီဉ်ဝဲအမံၤ ဒီးတနီၤကဲထီဉ်ဝဲအဘျါန့ဉ်လီၤ.

ဝဲပုၤကညိတဖဉ်ဟဲတုၤလီၤဆူဟီဉ်ခိဉ်ချါအခါဉ်သးတတီးန့ဉ်တအိဉ်လၢမုၢ်ယါကစၢ် မုဉ်အတၢ်ပၤတၢ်ပြးအဖီလၢလၢဘဉ်. ပုၤကညိဒီးဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိသုဉ်တဖဉ်က့ၤက့ၤဆူ မုၢ်ယါမုဉ်အအိဉ်ဒီးယုတၢ်မၤစၢၤလၢမုၢ်ယါမုဉ်အအိဉ်တနီၤလၢဘဉ်. ပုၤကညိတဖဉ် ဒီးဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိခဲလၢဂ်န့ဉ်ပူၤဖျဲးထီဉ်ကွံာ်လၢမုၢ်ယါမုဉ်အတၢ်ပၤအဖီလၢလီၤ. အယံပုၤ ကညိသုဉ်တဖဉ်စးထီဉ်သးပုၤနီဉ်ကွံာ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိအကျိာ်ဒီးဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိတဖဉ်စုၢ်ကိး သးပုၤနီဉ်ကွံာ်ပုၤကညိသုဉ်တဖဉ်အကျိာ်န့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပုၤကညိသုဉ်တဖဉ်ဒီးဆဉ်ဖိ ကိၢ်ဖိတဖဉ်တနီၤပၢ်လိာ်သးအကျိာ်ဘဉ်အယံ, ပုၤကညိတဖဉ်စးထီဉ်မၤသံအိဉ်ဆဉ် ဖိကိၢ်ဖိတဖဉ်ဒီးအိဉ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိတဖဉ်အညဉ်န့ဉ်လီၤ.

ဖဲပွဲကညီတဖန်လဲတုလီဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ချါအခါၣ်သးတၢ်လီၢ်တတိၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်ကရၢကရိထီၣ်အသးတဖုဘၣ်တဖုလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကတိၤဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိၣ်သးကဒဲကဒဲဒီးလဲလိၣ်အသးဒီးတၢ်သ့ၣ်နီၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်တဖန်လီၤ. ဒီးပွဲကညီအဖုအကရၢတနီၤန့ၣ်လဲဆူမုၢ်န့ၣ်တကပၤ, တနီၤလဲဆူကလံၤထံးတကပၤ, တနီၤလဲဆူကလံၤစီးဒီးတနီၤလဲဆူမုၢ်ထီၣ်တကပၤဒီးတနီၤအိၣ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချါတၢ်လီၢ်အခါၣ်သးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်တဖန်လဲပူၤကွံၣ်အသိး, ပွဲကညီတဖုဒီးတဖုန့ၣ်တဲလိၣ်သးဒီးအကျိၣ်ဒၣ်ဝဲလီၤ. အဂၤတဖုတနီၤပၢ်က့ၤအဂၤတဖုအကျိၣ်လၢဘၣ်. အယိ, စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်, လၢဟီၣ်ခိၣ်ချါန့ၣ်ကျိၣ်တဖန်ဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲပွဲကညီအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအခိၣ်ထံးတပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤကညီအတတ်အိဉ်မူခံပတီၢ်တပတီၢ်

ပှၤကညီအတတ်အိဉ်မူခံပတီၢ်တပတီၢ်
လံလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိဉ်တၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤလိာ်သးဒီးပွဲၣ်သ့ၣ်လူၣ်မူ (မုၢ်ယါမုၢ်
လၢအတုၤလီၤတၢ်) အယံ, မုၢ်ယါမုၢ်တပတၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢၤဘၣ်. ပှၤကညီတဖၣ်
တဂၤဒီးတဂၤအတတ်အိဉ်လီၤအနီၢ်ကစၢ်အသးဒိဉ်ထီၣ်, အတတ်သ့ၣ်လိာ်သးကွံၤအိဉ်ထီၣ်
လၢတဂၤဒီးတဂၤအတတ်အိဉ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ကွၢ်သးကၢၤလိာ်သးအိဉ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တ
ဖၣ်မၤတၢ်အတတ်သီအိဉ်မးလီၤ. စးထီၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိဉ်ယံၤဒီးမုၢ်ယါမုၢ်န့ၣ်, ဆၣ်ဖိ
ကိာ်ဖိတဖၣ်တနီၢ်ပၢ်ပှၤကညီတဖၣ်အကျိၣ်လၢၤဘၣ်. ပှၤကညီတဖၣ်မၤသံဆၣ်ဖိကိာ်
ဖိဒီးအိဉ်ဝဲတကူၣ်သ့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးတၢ်ကစံၣ်ညီၣ်ပှၤကညီတဖၣ်အဂီၢ်, မုၢ်ယါခါလၢအမၤပွဲၤမူခိဉ်ဒီးဆၣ်တဖၣ်န့ၣ်
စးထီၣ်ပၢ်ပှၤကညီတဖၣ်လီၤ. မုၢ်ယါဆုၤလီၤဝဲတၢ်ဝံတၢ်ကလၢအဂ့ၤဒီးအအာတဖၣ်

အါမးဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. တၢ်ဝံတၢ်ကလၢလၢအဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ်လၢကမၤစၢၤပှၢကူပှၢ
ကညီတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဝံတၢ်ကလၢအတဖၣ်လၢကစံၣ်ညီၣ်ပှၢကညီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ. တၢ်ဝံတၢ်ကလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲဒဲၣ်ထံကျိတဖၣ်, ကစၢၢ်ကလိတ
ဖၣ်, ထံဖိကျိတဖၣ်ဒီးသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်လီၤ. မ့ၢ်ယါအခိၣ်ပျဲလီၤစ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်မ့ၢ်ယါလၢ
အိၣ်ဒီးအတၢ်စိတၢ်ကမိၤတဖၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ယါတဖၣ်အံၤကိးလီၤမူခိၣ်စူၤထံသ့, ကိး
လီၤကလံၤသ့ဒီးပိာ်ဆၢထၢၣ်ကဒါက့ၤသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်သ့ဝဲလီၤ. မ့ၢ်ယါတဖၣ်အံၤမၤ
တံာ်တၢ်ပှၢကညီသ့ၣ်တဖၣ်အသးလၢပှၢကညီအတၢ်မၤပှၢသ့စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၢကူပှၢ
ကညီလၢအအိၣ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတၢ်လီၤအခါၣ်သးတတီၤန့ၣ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲဒီး
ဖဲန့ၣ်န့ၣ်သဝီအိၣ်အါမးလီၤ.

တဘျီလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတၢ်လီၤခါၣ်သးကဝီၤသဝီတဖျါၣ်အပူၤန့ၣ်ပှၢဒီးမၤဝါအိၣ်ဝဲခံၣ်,
အိၣ်ဆိးဝဲဒီးအဖိလွံၢ်ဂၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူလၢတၢ်ဖဲအိၣ်ခဲးဖဲး
အိၣ်သံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤ, ပှၢဒီးမၤဝါခံၣ်အံၤလဲၤဆူပှၢပှၢလၢကဂီၢ်ခဲးအဂီၢ်လီၤ.
အဝဲသ့ၣ်ကျိကွံာ်သ့ၣ်ဝံၤဟဲက့ၤဆူဟံၣ်လီၤ. လၢခံတဂီၤအဝဲသ့ၣ်လဲၤက့ၤဆူခဲးပှၢလၢ
ကကုၢ်အါထီၣ်သ့လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်ပျဲတၢ်ဖုးဒီးတၢ်ဖုးသံပျီၢ်ဂီၤအပူၤ, အဝဲသ့ၣ်
ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဒဲၣ်လၢသ့ၣ်ထူၣ်လၢအကူၣ်လီၤကွံာ်ဝဲတဖၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်က့ၤအသးလီၤ.
အဝဲသ့ၣ်ကူၣ်လီၤကဒီးဝဲသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်ဒီးဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူဟံၣ်လီၤ. လၢခံတဂီၤ
ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူအခဲးပှၢလၢကကူၣ်လီၤအါထီၣ်သ့ၣ်အခါ, အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဒဲၣ်
လၢသ့ၣ်ကိးထူၣ်ဒီးန့ၣ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်က့ၤအသးဒ်အလီၢ်လီၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူပှၢ
ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဂၤအအိၣ်ဒီးဝဲဘၣ်ဝဲတၢ်ကဲထီၣ်သးလၢခဲးပှၢတဖၣ်လီၤ. ပှၢကူၣ်
ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲဘၣ်အီၤလၢအဝဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲတပျံၤမူပဲၣ် (တၢ်မ့ၢ်ယါဖိလၢအကံာ်န့ၣ်က
ဆူးအိၣ်ဒီးတၢ်ဖျါၣ်သလၢၣ်ဖးဒိၣ်) အတၢ်ကတိၤလီၤ. တၢ်မ့ၢ်ယါအဒုဖိအံၤအိၣ်ဒီးအ
စိကမိၤလၢကပိာ်ဆၢထၢၣ်က့ၤသ့ၣ်ထူၣ်ဒ်အလီၢ်လီၤလီၤ. ပှၢကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲဘၣ်
ပှၢဒီးမၤဝါခံၣ်လၢ, အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးဖိၣ်တၢ်မ့ၢ်ယါဖိအံၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဖိစဝဲး
ထံဒီးလူလီၤစဝဲးထံဆူသ့ၣ်ထူၣ်လၢအကူၣ်လီၤဝဲတဖၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. ပှၢဒီးမၤဝါခံၣ်
န့ၣ်မၤဝဲဒ်ပှၢကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဟ့ၣ်ကူၣ်အီၤအသိးလီၤ.

လၢခံတဂီၤ, အဝဲသ့ၣ်လဲၤစိာ်စဝဲးထံဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤကူၣ်ကဒီးဝဲသ့ၣ်လၢခဲးပှၢန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲသုဂ်ကုဏ်သုဂ်ဝံအလိဝ်ခံအဝဲသုဂ်လူလိဝ်စပံထံလောသုဂ်ထူဂ်လိဝ်ပံတဖှ်အ
အလိဝ်န့ဂ်လိဝ်. လာခံတဂီၤအဝဲသုဂ်လဲၤဆူခူးပူၤဒီးဖဲန့ၣ်အဝဲသုဂ်ထံဂ်ဝဲတပှ်မူပဲဂ်
(မုၢ်ယါလောအပိာ်ဆာ်ထာ်က့ၤသုဂ်) မံဘၣ်အသးလောသုဂ်ထူဂ်အလိဝ်ဒီးတၢ်ဖျါဂ်သ
လာ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်ဖျါထီၣ်ကမိလိလောအကံၣ်န့ၣ်အကဆူးန့ၣ်လိဝ်. မုၢ်ယါန့ၣ်ထံဂ်ဝဲစပံး
ထံဒီးအိကွံာ်ဝဲဒီးမူၤအယိတလဲၤဟးကွၢ်ဝုၤဝီၤဘၣ်ဝဲလောကပိာ်ဆာ်ထာ်က့ၤသုဂ်အဂီၢ်
ဘၣ်. အဝဲန့ၣ်မၤန့ၣ်ဝဲဝဲဂ်တြံာ်တခါဒီးလဲၤယီၤဝဲဆူမုၢ်ယါအအိၣ်ကယိကယိလိဝ်. အ
ဝဲတြံာ်ယာ်ဝဲမုၢ်ယါအတၢ်ဖျါဂ်သလာ်ဒီးဝဲဂ်တြံာ်အယိမုၢ်ယါဂဲၤဆာ်ထာ်လောတၢ်ဆာ်
ဘၣ်အိၣ်အပူၤန့ၣ်လိဝ်. မုၢ်ယါယုကညးပုၤပိာ်ခွါတဂၤန့ၣ်လောကပျဲပူၤအိၣ်, ဘၣ်ဆၣ်
ပုၤပိာ်ခွါတဂၤန့ၣ်ယုမုၢ်ယါလောကဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိလောပိာ်ဆာ်ထာ်က့ၤသုဂ်သု
လိဝ်. လာခံန့ၣ်မုၢ်ယါတၢ်ဆာ်အိၣ်တန့ၢ်လောကအယိအဝဲအာ်လိဝ်လောကဟ့ၣ်ပုၤပိာ်ခွါ
ဝဲန့ၣ်ဒီးတိလံခဲးဖူ (ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါ) ဒီးအာ်လိဝ်
အိၣ်လိဝ်စုၢ်ကိးဝဲလောတပိာ်ဆာ်ထာ်က့ၤသုဂ်ထူဂ်လောဘၣ်န့ၣ်လိဝ်. တၢ်မုၢ်ယါထူးထီၣ်
ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါလောအဟာၤဖျါပူၤဒီးဟ့ၣ်လိဝ်ပုၤပိာ်ခွါ
တဂၤန့ၣ်လိဝ်. အလိဝ်ခံပုၤပိာ်ခွါတဂၤပျါကွံာ်အိၣ်လိဝ်. သတးဒီးပုၤဒီးမၤဝဲခံဂၤန့ၣ်ဟဲ
က့ၤစိၢ်ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါဒီးဟဲက့ၤဆူဟံၣ်လိဝ်. ဖဲအ
ဝဲသုဂ်ဟဲက့ၤလောဟံၣ်န့ၣ်အဝဲသုဂ်တၢ်န့ၣ်လိဝ်ဝဲကျိၣ်တဖျါဂ်အံၤဆူပလိ (စးခိၤဖး
ဒိၣ်) အပူၤဒီးမၤလိာ်အဖိသုဂ်တဖှ်လောတဘၣ်အိးထီၣ်စးခိၤအံၤလောတက့ၤဘၣ်န့ၣ်
လိဝ်.

ပုၤဒီးမၤဝဲခံဂၤန့ၣ်တချုးလဲၤဆူခူးပူၤ, ကိးဂီၤဒဲးမၤလိာ်အဖိတဖှ်လောတဘၣ်အိးထီၣ်
ပလိဘၣ်န့ၣ်လိဝ်. ဖိသုဂ်တဖှ်န့ၣ်အမိၢ်အပၢ်တဖှ်တဲပလိဝ်ဝံတဲပလိဝ်က့ၤအဝဲသုဂ်
အါဘျီအယိ, အဲၣ်ဒီးသုဂ်ညါဝဲတၢ်မနုၤအိၣ်လောတၢ်ဒုၤပူၤလဲၣ်န့ၣ်လိဝ်. ဘၣ်တဂီၤ, ဖဲ
အမိၢ်အပၢ်တဖှ်လဲၤဆူခူးပူၤအလိဝ်ခံ, အဝဲသုဂ်အိးထီၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်ဒုၤလိဝ်. အဝဲသုဂ်
ထံဂ်ဝဲတိလံခဲးဖူ (ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါ) ဒီးထူးထီၣ်ဝဲဆူ
တၢ်ချုၤလိဝ်. အဝဲသုဂ်န့ၣ်ဟူဘၣ်ဝဲဒၣ်ကျိၣ်လောတၢ်ပိာ်အိၣ်ဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံၤမံၤအခါ
အတၢ်စိတၢ်ကမိလောအဝဲသုဂ်အမိၢ်အပၢ်တဖှ်အအိၣ်အယိအဝဲသုဂ်အဲၣ်ဒီးမၤကွၢ်ဝဲ
လိဝ်. တၢ်ဆာ်ကတိာ်မုၢ်မုၢ်ယုၣ်လိဝ်အကတိာ်ဒီးပုၤဖိသုဂ်တဖှ်သုဂ်ဝံသးစ့ၤအသးအ
ယိအဝဲသုဂ်ကိးဝဲမုၢ်ဒီးကသူဟီၣ်ဘိၣ်တဖှ်ဒီးပိာ်ဝဲကျိၣ်တဘျုးဘိလိဝ်. သတူၢ်က

လက်၊ မှားမိလားကုသိုလ်တရားပွားလှောင်လှောင်ပျံ့လွင့်လီ။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား
ကွပ်ကဲလက်တလက်တရားအပေါ်အပ်သောပျံ့လွင့်တော်လှောင်အပေါ်တရားကတော်အား
လက်နဲ့လီ။ အပ်သောဆီကမိလ်လောမုဒိလ်ကုသိုလ်တရားနဲ့နီကုတရားခွဲဖျား
ကွပ်ကဲအပေါ်အပ်သောကိန်းနီကုတရားနီပိလ်ကျိတရားဘျိုးဘျိုးနီလီ။ နီကုတရား
ပွားလှောင်လှောင်ပျံ့လွင့်၊ ဘာသာကမ္မဖျားကွပ်ကဲမုဒိလ်ကုသိုလ်တရားအပေါ်
နီနီကုတရားတမ္မာတရားနီတမ္မာဘာသာ။ ဝံအလီခံပိသောတရားကိန်းထီကိန်းထီးလီ
ကအိကွပ်ကဲမုဒိလ်ကုသိုလ်အပေါ်ပိလ်ကျိတရားဘျိုးဘျိုးလီ။ ထီးတရားဟဲဖျါထီကိန်း
အိကွပ်ကဲမုဒိလ်ကုသိုလ်ဘာသာအပ်သောအနုအာလီလောပျံ့လွင့်မုဒိလ်တရားထီ
ကွပ်ကဲလှောင်ပျံ့လွင့်ဘာသာ။ ဝံအပ်သောပိကိန်းပိကျိကိန်းကိန်းပိထွင်တရားလောကဟဲဟဲဟဲ
ထီကွပ်ကဲထီးတရားဘာသာထွင်တရားတမ္မာတရားနီတမ္မာဘာသာ။ မုဒိတရား၊ ထွင်တရား
အိကွပ်ကဲမုဒိလ်ကုသိုလ်အနုအာလီလောပျံ့လွင့်လီ။

ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားကွပ်ကဲလက်လံ။ အပ်သောတရားအားကွပ်ကဲအိတရားထဲတရားတမ္မာ
လောကကိန်းထီထံလောကသုစိကွပ်ကဲနီကုတရား၊ ထီးတရား၊ ထွင်တရား၊ တရားအနုတ
ရား၊ မုဒိလ်ကုသိုလ်ပျံ့လွင့်လီ။ အပေါ်ပိသောတရားကိန်းထီထံကိန်းပိလ်ကျိတရား
ဘျိုးဘျိုးလောထံထီတရားလောပျံ့လွင့်လီ။ တရားလက်ထီပိလောထံကျိလီ။ သတိကိန်း
ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားပံးနီသောမံယီအဝါတရား၊ ကျိလောတရားပိအိလ်တရားသီးလီတမ္မာ
မံအခါကိန်းတရားလံအဂ္ဂလောအလိတရားနီစံနီလီလောထံချီကိန်းအပျံ
လီ။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားတရားပျံလ်ကျိတရားအံအစိကမ္မာဘာသာ။ ကျိတရားအံ
အစိကမ္မာအိလောကနုအိထီတရားတမ္မာမံ၊ ဘာသာအတိတရားကမ္မာတရားလော
ကမ္မာဟဲမံကွပ်ကဲဘာသာ။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားမာပိထံကုလီကုဒါကုဒါ၊ ပိကိန်းပိလ်ကျိ
ဘာသာထံကုလီကုဒါကုဒါဘာသာ။ ထံထီရံရံတရားလောအလုတရားကွပ်ကဲ
ကလိတရားလီ။ ဟိခိခိတရားနီအိလောထံအပိလ်လီ။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားကိန်း
ဘူးတရားမံကလီမံကွပ်ကဲလောထံနီနီယုအပေါ်လီ။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလောအိကိန်းချံ၊
ကဘိ၊ ကဘိယံ၊ သုဂ္ဂိုလ်တို့အားထီတရား၊ နီထံချီသပာယကိန်းတရားပျံလ်ကျိ
အပ်သောလီထံထီပိလောထံကျိတရားသီနီလီ။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလီထံလောထံ
ချီသပာယကိန်းအခါ၊ အပ်သောတရားသုဂ္ဂိုလ်တို့အားလီလောထံကျိအခါထံစာ

လီၤကွၢ်ဝဲတစဲးန့ၣ်လီၤ. လၢခံမၤသ့ၣ်ဖးကဒီးဝဲတက့ဒီးကွံာ်လီၤဝဲဆူထံကျါ, ဒီးထံ
လီၤကွၢ်ကဒီးဝဲလီၤ. လၢခံကတၢၢ်, ဖိသၣ်တဖၣ်လီၤဘျးလီၤဘျါဒိၣ်မးအယိအဝဲသ့ၣ်
တၢ်လီၤကွံာ်ကျိၣ်လၢတၢ်ပျီၢ်အိၤဖဲတၢ်သးလိတၢ်တမံမံၤအခါဒီတဖျါၣ်ဆူထံကျါန့ၣ်
လီၤ.

သတူၢ်ကလၢညၣ်ဖးဒိၣ်လၢအအိၣ်လၢပီၣ်လဲၣ်ပူၤဟဲဖျါထီၣ်ဒီးကွၢ်စိကွံာ်ဝဲကျိၣ်လၢ
အပျီၢ်အပျီၢ်တဖုဆူပီၣ်လဲၣ်အခံဒးန့ၣ်လီၤ. ညၣ်ဖးဒိၣ်အံၤကွၢ်ထွဲဝဲကျိၣ်, ဝးတရံးဝဲ
ကျိၣ်အံၤတဝီဘၣ်တဝီလီၤ. မ့ၢ်လၢအဝဲဝးတရံးတဝီဘၣ်တဝီအယိ, ဘၣ်တဘျီဘျီ
အဝဲဆိကမိၣ်ဝဲအကစၢ်အမၤခံလၢညၣ်အဂၤအမၤခံအယိတီၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဝဲအမၤခံလီၤ.
မ့ၢ်လၢအတီၢ်ကွၢ်အမၤခံဒီးဆါဒိၣ်မးအယိဂံၤဂုၤအသးကုၣ်ကုၣ်ကူကူဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဟူး
အိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ, ပုၤကရုဏ်နံၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်နၢ်အိၣ်ဝဲလၢဟီၣ်
ခိၣ်ဟူးအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်လၢညၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီအံၤကွၢ်ထွဲဝဲကျိၣ်ပျီၢ်ကျိၣ်ပျီၢ်တဖုအံၤအ
ယိလီၤ. ပုၤဖိသၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်လီၤကွံာ်ဝဲကျိၣ်ပျီၢ်ကျိၣ်ပျီၢ်ဆူထံကျါအယိထံလီၤသံး
ကွံာ်ဝဲဒီးဟီၣ်ခိၣ်မၤဖဲခိၣ်ဟဲဖျါထီၣ်ကွၢ်ဝဲလီၤ. ပုၤကညီလၢအပူၤဖျးထီၣ်ကွံာ်လၢထံ
ဒိၣ်နိယုၤန့ၣ်ဆိလီၤဟံလီၤကွၢ်အသးလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတဘျီကဒီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်စး
ထီၣ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူလၢတၢ်မၤအိၣ်ညၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖၣ်လူၤယုအိၣ်ညၣ်ဒီး
ထံၣ်လိာ်ကွၢ်အသးအယိအဝဲသ့ၣ်ဟံဖျိထီၣ်ကွၢ်ကဒီးအသးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်
ပုၤဟဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတၢ်လီၤအခါသးအယိအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကတိၤလိာ်အသးဒီးကျိၣ်
လၢပုၤအါဂၤနၢ်ပၢၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ထီၣ်သဝီတဖၣ်ဒီးစးထီၣ်ဖဲးခုးဖဲး
သံၣ်ကဒီးန့ၣ်လီၤ. နံၣ်တဖၣ်လဲၤပူၤကွံာ်အသိး, ပုၤကညီတဖၣ်လၢအဟဲလီၤစၢၤလီၤ
သ့ၣ်လၢမုၢ်ယါမုၢ်ပျီၢ်သ့ၣ်လူၣ်မူတဖၣ်န့ၣ်အါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ကွၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢကဒီးန့ၣ်
လီၤ.

ပုဂ္ဂကညိအတံဟလီစာ သပတိတပတိ

ထိုဒိဋ္ဌိနိယူပုဂ္ဂကွံာ်အနံတဖၣ်အနံဝံအလီခံ, ပုဂ္ဂကညိတဖၣ်လၢအဟလီစာလီသွၣ်လၢပွဲၣ်သုၣ်လုၣ်မူ (မုၢ်ဃါမုၢ်အဒိၣ်) ဟအါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတၢ်လီၢ်အခၢၣ်သးတၢ်ချီကဒီးလီၤ. ဣသဝိတဖၣ်အိၣ်ဝဲအါမးဒီးပုဂ္ဂကညိတဖၣ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူဒီးတၢ်ဖဲးဒီးသံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲသဝိတဖျၢၣ်အပူၤ, ပိာ်ခွါဖိတဂၤအိၣ်ဆိးဒီးအဖံလီၤ. အမိၢ်အပၢ်တဖၣ်သံသဒၣ်ကွံာ်အီၤဖဲအသးစၢ်ဒီးအခါအယိအဖံဘၣ်ကွံာ်လုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အီၤတုၤလၢအဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပွဲၤတစုန့ၣ်လီၤ. တနံၤ, ပုဂ္ဂပိာ်ခွါတဂၤအံၤတဲဘၣ်အဖံလၢအဝဲအိၣ်ဒီးမံယုာ်လိာ်အသးဒီးပုဂ္ဂတဂၤလီၤ. သတးဒီး, အဖံဟ့ၣ်ကူၣ်အီၤလၢကလဲၤလီၤဆူဟံၣ်ဖိလၢဒီးမၤအလံၤခွါမံယုာ်လိာ်အသးဒီးပနၢ်မိၢ်ဝါဝါဖိတဖၣ်လီၤ. ကိးမုၢ်ဟါဒီးဖဲပုဂ္ဂပိာ်ခွါတဂၤအံၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးမံယုာ်န့ၣ်အဖံန့ၣ်ဆူအီၤဆူပနၢ်မိၢ်အအိၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်န့ၣ်ပနၢ်မိၢ်ဝါဝါဖိအံၤအဟးအသးအိၣ်ထီၣ်လီၤ. အဝဲဒၤယံာ်ဝဲန့ၣ်, န့ၣ်လီၤဒီးန့ၣ်သီလီၤ. ပနၢ်မိၢ်အံၤအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လၢ “ထံလူၤချံ” တဖျၢၣ်န့ၣ်

လီၤ. ပှၤပိၣ်ခွါတဂၤအံၤဟံးန့ၣ်ထံလူၤချံအံၤဒီးလဲၤဝဲဆူမုၢ်ထီၣ်တကပၤလီၤ. အဝဲလဲၤ
ဖုံလီၤထံလူၤချံဖဲတၢ်တြိဖးယိၣ်အစိးနီၤန့ၣ်လီၤ. နံၤသီတဖၣ်လဲၤပှၤကွံၣ်အသိး, ထံလူၤ
အမုၢ်ဟဲထီၣ်ဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်ဒီးအဒုအတြၢတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ထံလူၤအမုၢ်
အိၣ်ဝဲလွံၢ်မုၢ်လီၤ. တမုၢ်န့ၣ်လဲၤစွါဝဲဆူကလံၤစိး, တမုၢ်န့ၣ်လၢမုၢ်န့ၣ်, တမုၢ်န့ၣ်လၢ
ကလံၤထံးဒီးတမုၢ်န့ၣ်လဲၤစွါဝဲဆူမုၢ်ထီၣ်လီၤ. အလီၢ်ခံထံလူၤဖီတဖၣ်ဟဲဖီထီၣ်ဝဲန့ၣ်
လီၤ. ထံလူၤအမုၢ်ကိးမုၢ်ဒီးအဖီတဖၣ်ဟဲဖီထီၣ်ဝဲဒီးထံလူၤသၣ်ဖီတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲလီၤ.
ကနဲဒီးစိးကပှၤအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်ဟဲဆူးအိၣ်ဝဲဖီအစီတဖၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ကျိၢ်
အုၣ်ဃာ်တဖၣ်ဆူးအိၣ်ဝဲဖီအစီတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးသ့ၣ်ကုၣ်သးကါဘၣ်ဝဲကနဲဒီးစိးကပှၤတ
ဖၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူမုၢ်ဃါတဖၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢထံလူၤမုၢ်န့ၣ်ဟဲအိၣ်
ဖျါထီၣ်ခီဖျိပှၤပိၣ်ခွါတဂၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒၣ်လၢထံလူၤသၣ်တဖၣ်အပှၤ
န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပှၤကူၤကညီတဖၣ်ကအိၣ်ဝဲဒီးထံလူၤသၣ်ခဲလၢ်မုၢ်ဟဲဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်
ပှၤကူၤကညီတဖၣ်ကပဲၤလုာ်ကွံၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချါဒီးတမုၢ်ဆၣ်ဖီကီၢ်ဖီတဖၣ်အ
လီၢ်ကအိၣ်လၢကအိၣ်ဆိးအဂီၢ်လၢၤဘၣ်. မုၢ်ဃါတဖၣ်န့ၣ်ဝဲကျိၢ်အုၣ်ဃာ်တဖၣ်အယိ
ကွံၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်အဘိကလၢတဖၣ်ဆူပီၣ်လဲၣ်အခံဒးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အဘိတဖၣ်
န့ၣ်လဲၤဆဲးဘၣ်ညၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီလၢအခိးကျိၣ်ပှၤတဖၣ်န့ၣ်အယိညၣ်ဖးဒိၣ်တပျုာ်တ
ပျီၤထီၣ်အသးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဟူးဝးထီၣ်ဝဲဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံလူၤသၣ်ဖီတဖၣ်အုၣ်ကွံၣ်ဝဲခဲ
လၢ်န့ၣ်လီၤ. ထဲဒၣ်ထံလူၤသၣ်တပျုာ်လၢအသၣ်ထီၣ်လၢတၢ်တြိဖးယိၣ်အပှၤန့ၣ်တ
အုၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံလူၤသၣ်တပျုာ်န့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်တုၤလၢအမၤပှၤကွံၣ်တၢ်
တြိန့ၣ်လီၤ. ဖဲထံလူၤသၣ်ဟဲမံထီၣ်န့ၣ်, အမုၢ်သံကွံၣ်ဝဲဒီးမုၢ်ကီၢ်အယိထံလူၤသၣ်
အံၤဃုထီၣ်ကွံၣ်လီၤ.

ဖဲပှၤကူၤကညီတဖၣ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤဒီးခိၣ်ဘၣ်ထံလူၤသၣ်ဃုတပျုာ်အံၤအခါအ
ဝဲသ့ၣ်နီၤဟူဝဲဒၣ်တၢ်ကလုာ်လၢ “အိးထီၣ်န့ၣ်ပှၤ.. အိးထီၣ်န့ၣ်ပှၤ” န့ၣ်လီၤ. အယိပှၤ
ကညီတဖၣ်က့ၤဟံးန့ၣ်အကွါတဖၣ်ဒီးဟံးဖှိၣ်ထီၣ်အသးဒီးကျိၣ်သ့ၣ်ဖးဒီးအိးထီၣ်ဝဲထံ
လူၤသၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်ယံာ်ဝဲနွံသီသနာ်က့ၤလၢခံကတၢ်ထံလူၤသၣ်အံၤအိးထီၣ်
အသးဒီးပှၤကူၤကညီလၢထံလူၤသၣ်ပှၤတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဆူတၢ်ချါန့ၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.
ပှၤကူၤကညီလၢအအိၣ်ဘူးဒီးထံလူၤသၣ်အဖံးဘျီတကထၢန့ၣ်အညၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်ကညီလောအိဉ်လောထံလူသဒ်အခါသးန့အဖံးဘိဝဲလီၤ. မ့မ့ပုဂ္ဂိုလ်
လောအိဉ်လောထံလူသးအခါသးတိတိန့အဖံးဝါဝဲလီၤ. ဝဲပုဂ္ဂိုလ်တဲးထံလူ
သဒ်အခါပုဂ္ဂိုလ်ကညီလောထံလူသဒ်အကိပူတဖၣ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးကွါဒီးထံလူ
ဖံးအကုအခိတဖၣ်လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်ဘၣ်ဒိဝဲဒ်လောအိဉ် မ့တမ့ အစု မ့တမ့ အမိာ်ပု
မ့တမ့ အကိာ်ပု မ့တမ့ အမဲာ်ချံတဖၣ်အယိမုာ်မဆါတနံအံပုဂ္ဂိုလ်န့ဖိတဖၣ်
န့ဝဲဒ်လောပုဂ္ဂိုလ်အိဉ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အကုအကွဲတဖၣ် (အဒိ - ဒိဉ်, စု, နာ် ဒီး ကိာ်ပု
ကုကွဲတဖၣ်, ပၣ်ဒီးတံးမၤနီၣ်မၤယါ, မဲာ်ချံတထံၣ်တဖၣ်) န့မ့ပုဂ္ဂိုလ်ကညီလော
အဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်လောထံလူသဒ်အပူၤန့လီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်ထံလူသဒ်ပူၤတဖၣ်ဟဲထီၣ်ဒီးအိဉ်ဆိးတပူၤယိဒီးပုဂ္ဂိုလ်ကညီလောအိဉ်
တုာ်လၢညါတဖၣ်လီၤ. လၢခံ, ပုဂ္ဂိုလ်အဖံးအညၣ်ဒ်သိးတဖၣ်န့အိဉ်ဆိးဝဲတပူၤယိ
လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်အညၣ်သုတဖၣ်န့လဲၤဝဲဆူမုာ်န့ကလံၤထံး, ပုဂ္ဂိုလ်အညၣ်ဝါတဖၣ်
လဲၤဆူမုာ်န့ကလံၤစိးဒီးပုဂ္ဂိုလ်အညၣ်ဘိတဖၣ်လဲၤဆူမုာ်ထီၣ်တကပၤန့လီၤ. ဘၣ်
ဆၣ်ပုဂ္ဂိုလ်နီၤအိဉ်ဆိးတုာ်ဒီးပုဂ္ဂိုလ်အဟဲလီၤစၢၤတုာ်လၢညါတဖၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢ
တံာ်လီၢ်ကဝီၤအခါသးတတိၤန့လီၤ. မုာ်မဆါတနံအံပုဂ္ဂိုလ်ကညီအဖံးအညၣ်
အိဉ်ဝဲသၢကလုာ်, အဝါ, အသုဒီးအဘိတဖၣ်လီၤ. ပုဂ္ဂိုလ်အဖံးဘၣ်အလွဲၤလီၤဆိဒီး
တံာ်အလွဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့တံာ်ဝဲဒ်လောအသ့ၣ်ကျိၣ်ကျိၣ်လိာ်အသးဒီးပုဂ္ဂိုလ်ကညီလော
အဟဲလီၤစၢၤတုာ်လၢညါတဖၣ်ဒီးပုဂ္ဂိုလ်ကညီလောအဟဲထွဲထီၣ်လောထံလူသဒ်အပူၤတ
ဖၣ်လီၤ.

လွံၣ်ပတီၢ်တပတီၢ် (ပှၤကလုာ်တဖၣ်အပၢ်)

လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအခၢၣ်သးဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ, သဝီတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိယီဖိတဖျၢၣ်လၢအဖိ ခွါအိၣ်သၢဂၤလီၤ. အိၣ်ကတၢၢ်တဂၤန့ၣ်အဖံးဘၣ်ဘီဒီးအခိၣ်သူသူဝဲဒီးအမဲာ်ချံအလွဲၣ်သူဝဲလီၤ. အဝဲမ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤ. အခၢၣ်သးတဂၤန့ၣ်အဖံးဘၣ်ဝါဒီးအခိၣ်သူသူဃးဒီးအမဲာ်ချံအလွဲၣ်လါအဲးလီၤ. အဝဲအမံၤမ့ၢ်ခူၣ်လါဝဲၣ်လီၤ. အဖိခွါအသဒါတဂၤတခီအဖံးဘၣ်ဂီၤဝဲဒီးအခိၣ်သူသူဝဲဒီးအမဲာ်ချံအလွဲၣ်သူဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲအမံၤမ့ၢ်ကယါလံၣ်လီၤ. မ့ၢ်ယါကစၢ်သ့ၣ်ညါဝဲဒ်လၢပှၤဒီပုၢ်ဝဲၣ်ခွါသၢဂၤအံၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ပှၤကလုာ်တဖၣ်အပၢ်လီၤ.

ကစၢ်မ့ၢ်ယါလီၤထီၣ်အသးဒ်မုသးပှၤတဂၤဒီးလဲၤဆူအဝဲသ့ၣ်အအိၣ်လီၤ. အဝဲဟ့ၣ်လီၤဖိခွါတဂၤစုာ်စုာ်ဒီးလံာ်တဂၤတဘျီလီၤ. မ့ၢ်ယါကစၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲအဝဲခွါအိၣ်ကတၢၢ်, ဟ့ၣ်ဒီးလံာ်မိၢ်ပှၤဖျၢၣ်တဖၣ်လၢအကွဲးယာ်အသးလၢတီၢ်ဘီလီၤခီအဖိခိၣ်လီၤ. ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲအိၣ်ပုၢ်ဝဲၣ်ခွါခံၤတဂၤ, ခူၣ်လါဝဲၣ်ဒီးလံာ်မိၢ်ပှၤဖျၢၣ်တဖၣ်လၢအကွဲးလီၤ.

အသးလၢတၢ်ဖံးအလီၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်, အဒိပုၤဝဲၣ်ခွါအဆံးကတၢၢ်တၢၢ်, ကယါလံၣ်တအိၣ်လၢဟံၣ်ဘၣ်. အဝဲလဲၤမၤတၢ်လၢစုးပူၤလီၤ. မုၢ်ယါကစၢ်လဲၤဆူ ခုးပူၤဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲကယါလံၣ်လၢလံာ်မိၢ်ပုၤလၢအကွဲးလီၤအသးလၢထူလီၤအပူၤ လီၤ. ကယါလံၣ်ဟံးန့ၣ်လီၤဒီးဟံးလီၤယၢ်ဝဲလၢသ့ၣ်ထူၣ်အမိၢ်ပုၤအလီၤလီၤ. ဖဲန့ၣ် ကစၢ်မုၢ်ယါစံးဘၣ်ကယါလံၣ်လၢကလဲၤစိၣ်ဆုၢ်အီၤဆူထံကျိၣ်ဖိဘးဒိဘၣ်ဆၣ်က ယါလံၣ်တဒိအတၢ်မၤတဝံၤတတၢ်ဒီးအယိကစၢ်မုၢ်ယါဘၣ်အိၣ်ခိးဝဲဒၣ်တစိၣ်ဖိလီၤ. ဖဲန့ၣ်ဘၣ်အတၢ်လၢခူၣ်လၢပဲၣ်ဟဲဒီးအၢၣ်လီၤဝဲလၢကလဲၤစိၣ်ဆုၢ်ကစၢ်မုၢ်ယါဆူထံ ကျိၣ်ဝဲဘးဒိလီၤ. မုၢ်လၢအဝဲမၤတၢ်ဒ်အံၤအယိကစၢ်မုၢ်ယါဆိၣ်ဂ့ၢ်ဆိၣ်ဝါအီၤလီၤ. သ တူၢ်ကလၢ်ဖုးသးပုၤတၢၢ်အံၤဆိတလဲကွံာ်အသးဆူမုၢ်အတၢ်ကပီၤဒီးကဲထီၣ်က့ၢ်ကစၢ် မုၢ်ယါလီၤ. ခူၣ်လၢပဲၣ်ဟဲက့ၢ်ကဒါက့ၢ်ဆူအပုၤအိၣ်တၢ်အလီၤဒီးထံၣ်ဝဲမုၢ်ယါကစၢ် ဟ့ၣ်တ့ၢ်အပုၤပိၣ်ခွါဒီးလံာ်မိၢ်ပုၤလၢအကွဲးလီၤယၢ်အသးလၢလီၤအထူလီၤလီၤ. အဝဲ ယုၤခိလဲတၢ်ဖံးဘၣ်ဒီးထူလီၤအံၤလီၤ. အပုၤပိၣ်ခွါကယါလံၣ်ဘၣ်သးလၢတၢ်ဆိတ လဲအံၤလီၤ. ခူၣ်လၢပဲၣ်ဟံးန့ၣ်လီၤအထူဒီးသံကွၢ်အပုၤပိၣ်ခွါလၢကဘၣ်လဲၤဟံးလီၤတၢ် ဖံးအံၤဖဲလဲၣ်လီၤ. ကယါလံၣ်တဲဘၣ်အဝဲလၢကဟံးတီၢ်ဝဲလၢသ့ၣ်ထူၣ်အခံအယိခူ လၢပဲၣ်မၤဝဲဒ်န့ၣ်အသိးဒီးဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲဖဲန့ၣ်လီၤ.

တုၤမုၢ်ဟါလီၤဒီးကယါလံၣ်အတၢ်မၤဝဲလၢစုးပူၤလီၤ. အဝဲဟဲက့ၢ်ကွၢ်တၢ်ဖံးဘၣ် လၢလံာ်မိၢ်ပုၤကွဲးလီၤယၢ်အသးဒီးလၢတၢ်ကမၤကမၤအပူၤအဝဲထံၣ်လၢထွံၣ်စိၣ်ကွံာ် အတၢ်ဖံးဘၣ်ဒီးအိၣ်ကွံာ်တၢ်ဖံးန့ၣ်လီၤ. ထွံၣ်အုၣ်ဆါလီၤဒီးဆိဖိ, ဆိဖါ, ဆိမိၢ်တ န့ၣ်ဟဲအိၣ်ထွံၣ်အုၣ်လီၤ. ကယါလံၣ်ဖိၣ်စိုၣ်ဆိတဘၣ်ချ့သးဒီးထုးထီၣ်ဝဲအယံ ဒီးကွၢ်ဝဲလၢမုၢ်မုၢ်ယါကစၢ်အလံာ်မဲၤဖျၢၣ်တဖၣ်အိၣ်တ့ၢ်လၢဆိအပူၤဒီးခါန့ၣ်လီၤ. ဆိ ယံဟံးဖျါထီၣ်ဝဲလၢကစၢ်အကလုာ်ကထါတဖၣ်အိၣ်ဒီးဒၣ်တၢ်လၢဆိယံအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, ပုၤကရုဏ်နံၣ်ဖိတဖၣ်ကၢ်ဆိယံလၢကတယၢ်ဆိဟံးစၢၤတၢ်လၢကဟဲ အိၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢအတၢ်အိၣ်မူအပူၤအဂီၢ်လီၤ. မုၢ်ယါကစၢ်လၢ အဟ့ၣ်တ့ၢ်လံာ်မဲၤဖျၢၣ်အံၤသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢပုၤသဒါအတၢ်ဖံးဘၣ်လီၤမၤအယိ မုၢ်ယါကစၢ်ဟဲဆူကယါလံၣ်အအိၣ်, ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်ဖံးဘၣ်လၢလံာ်မဲၤဖျၢၣ်အိၣ် ကွဲးလီၤယၢ်သးလၢအလီၤန့ၣ်လီၤ.

ပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သမ္ဘာတော်အသွင်နှင့်အိပ်ဆိမ်းဝတ်တပုဂ္ဂိုလ်လောဟိတိခိဉ်ချာတော်လိက
ဝီရိယသောသံအနိဉ်အကယာတဖန်အကယာနုဉ်လီ။ လာခံပုဂ္ဂိုလ်အနိဉ်ဂံအိဉ်ထီဉ်
ဂီဉ်ထီဉ်အယိဝံခွါအနိဉ်ကတော်ဟုဝံအသွင်တဖန်နုဉ်လဲသုးလိသုးကျဆူ
ကလံထံတကပလီ။ နုဉ်လဲဝံအသွင်တဖန်လဲဆူမုဉ်နီဉ်ကယာလံ
ဝံအသွင်တဖန်နုဉ်အိဉ်ဆိမ်းတုလောဟိတိခိဉ်ချာတော်လိကဝီရိယသောသံအနိဉ်
အကယာတဖန်အကယာနုဉ်လီ။ ဟိဉ်ခိဉ်ချာတော်လိကဝီရိယသောသံအနိဉ်
တော်တုထီဝံအကတော်ကထီဉ်လဲမုဉ်ခိဉ်လီ။ ကယာလံဝံအသွင်တ
ဖန်ကိးဝံတော်လိကအံလောထံရှံတမာတရူ (ထံဆဲးမဲးယွ) လီ။ မုဉ်လောတုထီအယိ
ပုဂ္ဂိုလ်တဖန်သုဉ်အိဉ်ဘုဟုတနုဉ်လောဘဉ်။ အယိကယာလံဝံအသွင်တနီဉ်
နီဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အနိဉ်ဝံတော်လိကဝီရိယသောသံအနိဉ်တဖန်လဲဝံအသွင်တဖန်နုဉ်လဲ
သုဉ်သုဉ်ထီဉ်အဘိအမုဉ်တဖန်ဘဉ်ဆဉ်ဟုဝံအသွင်တဖန်နုဉ်လဲသုးယံထီဉ်ကနီဉ်
မုဉ်လောကွံအသွင်တဖန်အဘိအမုဉ်လီ။ အသွင်လဲသုးယံထီဉ်ကနီဉ်အသုးဆူ
ကလံထံတော်လိကတတိဉ်နီဉ်သုဉ်ထီဉ်ကနီဉ်အဘိအမုဉ်အကတတိဉ်နီဉ်လီ။ အဘိအ
မုဉ်တခါအံစုဉ်ကိးဘဉ်တုနုဉ်ထီဉ်အနီဉ်မုဉ်လောကွံအံလောဟုဝံအသွင်တ
ဖန်လီ။ လာခံအသွင်လဲသုးယံထီဉ်ကနီဉ်အလီဆူကလံထံတကပ၊ နီဉ်သုဉ်
ထီဉ်အဘိအမုဉ်အကတတိဉ်နီဉ်လီ။ ဘဉ်ဆဉ်ဘိမုဉ်တဘုဉ်အံသနုဉ်ကတ
တော်ဘဉ်တုနုဉ်ထီဉ်အနီဉ်မုဉ်လောကွံအံလောကလုဉ်အကတတဖန်လီ။

ဟုဝံနီဉ်ကယာလံဝံအသွင်တဖန်လဲသုးယံထီဉ်ကနီဉ်အလီဆူကလံထံ
တကပလီ။ အသွင်တဖန်ဘဉ်တုတိခိဉ်ရိဉ်မဲအံလောပုဂ္ဂိုလ်ခံလောအစူးကါ
ကုဉ်အပံအမံတဖန်လီ။ အသွင်တုယိမဲမတဘိပိဉ်လဲဉ်ကျီ (အဲအံမုဉ်တ
ကုဉ်မုဉ်ထီဉ်ကလံထံ) နုဉ်လီ။ ဖဲအသွင်လဲခိဉ်ကဝံယိဉ်လိဉ်ကျီဝံအလီခံအသွင်
သုဉ်လဲပိဉ်ထီဉ်ဝံပိဉ်လဲဉ်ကကိနုဉ်အကျီနုဉ်လီ။ အသွင်တဖန်ဖိဉ်နုဉ်သုဉ်
ကိတဘျူးဘုဉ်ညါလီ။ နီဉ်အသွင်လဲတုအသိး၊ အသွင်ချီအိဉ်သုဉ်ကိနီဉ်
အိဉ်သုဉ်ကိတဖန်လီ။ ဖဲအသွင်ချီသုဉ်ကိအခါအသွင်ထံလောသုဉ်ကိ
အလွဲကထီဉ်အဂီလီ။ အသွင်ဆိကမိဉ်လောသုဉ်အသွင်အိဉ်နီဉ်လောအကိပုဂ္ဂိုလ်
အသွင်ချီသုဉ်ကိနီဉ်အိဉ်ခိးဝံတဘျူးသီနုဉ်လီ။

ဟုပင်အစၤအသွင်တဖၣ်အဲဒ်ဒီးဆဲးလဲၤတၢ်ဆူညါအယိဟုပင်ကိးအပုၣ်ပိၣ်ခွါကယါ
လံပဲဒီးတဲဘၣ်အပုၣ်ပိၣ်ခွါလၢအဝဲသ့ၣ်ကဆဲးလဲၤတၢ်ဆူညါလီၤ. ဟုပင်တဲဘၣ်က
ယါလံပဲဒ်အစၤအသွင်လၢအဝဲသ့ၣ်ကကျိလီၤသ့ၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိလၢကျဲမုၢ်ပူၤဒ်သိး
အပုၣ်ပိၣ်ခွါဒီးပုၤလၢအပိၣ်အပုၣ်ပိၣ်ခွါအခံတဖၣ်ကဟဲပိၣ်အတၢ်လဲၤကျဲကဘၣ်အဂီၢ်
လီၤ. တဲဒ်န့ၣ်ဝံၤ, အဝဲပိၣ်ခွါန့ၣ်ဆဲးလဲၤတၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတၢ်အခါအဝဲသ့
ကျိကွံာ်တကွံာ်ထူၣ်ဒီးကဟံအထူၣ်တဖၣ်လၢကျဲန့ၣ်လီၤ. (တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်အံၤ
တၢ်ကျိအိၤလၢဂီၤခီဂီၤဂီၤဒီးလၢမုၢ်ဟါလီၤန့ၣ်ဟဲက့ၤဆၢထၢၣ်ကဒါက့ၤလီၤ.)

ကယါလံပဲဒ်ဒီးအပုၤတဖၣ်လၢခံကတၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢအိၣ်ဝဲသဒိၣ်ကူၢ်တဖၣ်သ့လံအ
ယိအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ကွံာ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဝံၤ, အဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်လဲၤပိၣ်ကျဲလၢအ
ဝဲဒ်ခွါဒီးအဝဲဒ်ခွါအပုၤတဖၣ်အလီၢ်ခံလီၤ. လၢကျဲ, အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲဒ်တကွံာ်ထူၣ်ဒီးက
ဟံလၢအဝဲပိၣ်ခွါဒီးအပုၤတဖၣ်ကျိတၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိအထူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
ဟဲက့ၤပိၣ်ဆၢထၢၣ်က့ၤအသးဒီးအလၣ်တဖၣ်ဟဲထီၣ်က့ၤလံန့ၣ်လီၤ. ကယါလံပဲဒ်
ဒီးအပုၤတဖၣ်ဆိကမိၣ်လၢအဝဲပိၣ်ခွါဒီးအပုၤတဖၣ်လဲၤတၢ်လံလၢကလံၤထံးတက
ပၤတဘျုးသီလံအယိ, ကိၣ်ဒိၣ်မးလၢကလူၤချုးက့ၤအဝဲသ့ၣ်အခံန့ၣ်လီၤ. အယိအဝဲ
သ့ၣ်ဆၢတၢ်လၢကတရံးကဒါက့ၤအသးဒီးလဲၤဆူကလံၤစိးတကပၤလီၤ. (မုၢ်မဆါ
တနံၤအံၤပုၤကရုၣ်နံၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဝဲဒ်လၢအဝဲသ့ၣ်အန့ၣ်ဖိထၢဖိတနံၤနီၤန့ၣ်အိၣ်လၢ
ကလံၤထံးတကပၤတတိၤတီၤန့ၣ်လီၤ.)

ကယါလံပဲဒ်ဒီးအပုၤတဖၣ်ခိၣ်ဝဲယိၣ်လိၣ်ကျိဒီးလဲၤဆူမုၢ်ထီၣ်တကပၤဒီးလဲၤတုၤဝဲ
ဆူတၢ်လီၢ်ကိးအသးလၢလီလံန့ၣ်. တၢ်လီၢ်အံၤအိၣ်ဝဲဒီးလၢဖးဒိၣ်တဖျါလၢအအိၣ်
လၢလၢဖးဒိၣ်အဂၤတဖျါအဖိခိၣ်လီၤ. (လၢခံမိၣ်ကလုာ်တဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဒီးဘိ
ထီၣ်ဝဲယိၣ်တဖျါလၢလၢဖးဒိၣ်အဖိခိၣ်ဒီးလၢခံတၢ်လီၢ်အံၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤဒ်အ
မုၢ်ကွဲးထံယိန့ၣ်လီၤ.) ကယါလံပဲဒ်ဒီးအပုၤတဖၣ်အိၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်အံၤတဘျုးနံၣ်ဘၣ်
ဆၣ်မုၢ်လၢတၢ်စူၤထံအယိဘုဟုဟးဂီၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ကယါလံပဲဒ်အဲဒ်ဒီး
သးယံၤကဒီးအသးဆူကလံၤစိးအမဲၣ်ညါတတိၤအယိအဝဲကိးဖိၣ်အပုၤတဖၣ်ဒီးအဝဲ
သ့ၣ်လဲၤဝဲဆူကလံၤစိးအမဲၣ်ညါတတိၤလီၤ. လၢခံပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ

အိန္ဒြာဓိကမာယာလုံဖူ (ပုဂ္ဂိုလ်) တဖန်လီၤ. အဝဲသုဉ်လဲၤဆူကလံးစီးတၢ်လီၤတတိၤလၢအမုၢ်ဒိဉ်ဆိဉ်တၢ်လူၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤအံၤဘဉ်တၢ်ပၤဆုၤအိၤလၢတၢ်ဝံတၢ်ကလၢတဖၣ်ဒီးမုၢ်ယၢတဖၣ်လီၤ. အဝဲသုဉ်ဆိလီၤအဘိအမုၢ်ဖဲတၢ်လီၤအံၤဒီးကိးဝဲလၢဒိဉ်ဆိဉ်ကဉ် (ဒိဉ်ဆိဉ်ထံကီၢ်) န့ၣ်လီၤ. လၢခံ, ဖဲပုၤပယီၤတဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤန့ၣ်အဝဲသုဉ်ကိးဝဲဘိမုၢ်တဘျဉ်အံၤလၢဌာၣ်တီၣ်ကွံ (ကစၢ်စ့ဘိမုၢ်) န့ၣ်လီၤ. လၢခံစီၤပၤဒိဉ်ဆိဉ်အစၢၤအသွဉ်တဖၣ်ကထီၣ်မုၢ်ယၢကးပြါန့ၣ်လီၤ. စီၤပၤအံၤအဖိမုၢ်အိၣ်နွံၤဒီးအဖိမုၢ်သုဉ်တဖၣ်န့ၣ်ယူၤဝဲသုလီၤ. ပုၤကမာယာလုံဖူလၢဒိဉ်ဆိဉ်တဖၣ်ကိးအဝဲသုဉ်လၢကညါမိဉ် (စီၤပၤဖိမုၢ်ဖိလၢအကမုၢ်ယၢတတ်ပုၤကညါတတ်) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤပယီၤဖိတဖၣ်ကိးအဝဲသုဉ်လၢ ဖွဲမဲၢ်ဒိဉ် န့ၣ်လီၤ. လၢခံပုၤကမာယာလုံဖူဖိတဖၣ်ကိးဘိမုၢ်တဘျဉ်အံၤလၢကညါမိဉ်ကဉ်ဒိဉ်ဆိဉ်ဖဲပုၤပယီၤဖိတဖၣ်ကိးဝဲလၢဖွဲမဲၢ်ဒိဉ်တီၣ်ကွံ, ဖွဲမဲၢ်ဒိဉ်စ့ကစၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တဖၣ်လဲၤပူၤကွံၣ်ဝဲအသိး, ကလုာ်န့ၣ်ကမာယာလုံဖူအမံၤန့ၣ်တၢ်ကိးဖုဉ်လီၤဒီးကထီၣ်က့ၤလၢ “ကယါ” န့ၣ်လီၤ. ကမာယာလုံဖူအမံၤန့ၣ်တၢ်ကိးက့ၤအမံၤအါကလုာ်ဒ်ကျိၣ်အကလုာ်ကလုာ်အသိးလီၤ. ဖဲပုၤပယီၤဖိတဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤအခါ, အဝဲသုဉ်သံကွၢ်ပုၤကမာယာလုံဖူဖိတဖၣ်လၢမုၢ်အဝဲသုဉ်ကိးလီၤက့ၤအကစၢ်အသးဒုဉ်ဝဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသုဉ်စံးဆၢဝဲဒုဉ်လၢအဝဲကိးလီၤအသးလၢ “ကယါလုံဖူ” န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီ, ပုၤပယီၤဖိတဖၣ်ကိးအဝဲသုဉ်လၢကယုဉ်နံၣ် (ကညါဂီၤ) န့ၣ်လီၤ. ပုၤပယီၤဖိတဖၣ်ကိးအဝဲသုဉ်လၢယၢလဲယဲၣ် (ကညါဂီၤ) ဒီးကိၤလၢဝါတဖၣ်ကိးအဝဲသုဉ်လၢကရုဏ်နံၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်မဆါတနံၤအံၤပုၤကမာယာလုံဖူဖိတဖၣ်အထံအကီၢ်န့ၣ်ဘဉ်တၢ်သုဉ်ညါအိန္ဒြာဓိကမာယာ “ကရုဏ်နံၣ်ကီၢ်ဖဲဉ်” န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဒီးသန့ၤတဖၣ်

- The Mythology of the Karenni People-Stage one to Fouth, Karenni
Literature Department

– တိုင်းရင်းသားယဉ်ကျေးမှုရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ-၁၉၆၇ ခုနှစ်

.....